

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne izvzemi nedelje in praznike. // Inzerat do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3. večji inzerati petih vrst Din 4.-, Popust po dogovoru, inzerati davke posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARRBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob holodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Po sporazumu - nova vlada

Kraljevo namestništvo je sprejelo demisijo vlade in poverilo sestavo nove vlade zopet g. Cvetkoviču - Nova vlada bo sestavljena naibž že danes

Brdo, 25. avgusta. AA. Kraljevo namestništvo je blagovolilo sprejeti ostavko, ki jo je podal predsednik vlade Dragiša Cvetkovič. Nj. Vis. kr. namestnik je sprejel danes v avdienco Dragišo Cvetkoviča in mu poveril mandat za sestavo nove vlade.

Beograd, 25. avgusta. a. Danes popoldne je na beogradske letališče prispel z letalom na svoji poti z Bleda predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetkovič. Na letališču se je zbralo večje število prijateljev predsednika vlade ter narodnih poslancev in senatorjev. Prišli so tudi vojni minister general Nedić in drugi v Beogradu narvočni ministri ter vodilni uradniki ministrskega predsedstva in notranjega ministrstva. Na letališču je bilo tudi večje število višjih letalskih oficirjev s poveljnikom letalstva generalom Jankovićem in polkovnikom Naumovićem na čelu. Ob 11.30 se je spustilo letalo, s katerim se je pripeljal predsednik

vlade Cvetkovič v družbi z ministroma Altiparmakovićem in Tomićem. Ko je predsednik vlade stopil z letala, se je pozdravil z ministri in ostalimi navzočnimi. Po pozdravih z novinarji se je predsednik vlade odpravil v spremstvu ministrov, navzočni pa so mu pridrili tople ovacije.

Demisijsko pismo

Ob 13. je bila seja ministrskega sveta, na kateri je predsednik vlade Dragiša Cvetkovič obvestil člane vlade, da je z ozirom na novi položaj podal ostavko svoje vlade. Ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič je seznanil člane vlade z motivacijo, ki jo je 24. avgusta t. l. v pismu poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Ta ostavka se glasi:

»Vaše kraljevsko Visočanstvo! Z visokim zaupanjem kraljevskega namestništva sem sestavil 6. II. t. l. vlado s posebno nalogo, da začnem iskati podlago za rešitev enega najvažnejših vprašanj

naše notranje politike, vprašanje sporazuma s Hrvati. To svojo nalogo sem v celoti izvršil in kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti moje predloge za rešitev tega vprašanja. Ker smatram, da je moje poslanstvo s tem končano in da novo nastali položaj zahteva širšo podlago v pogledu osebne in politične sestave vlade, mi je čast podati ostavko vlade in zaprositi, da jo kraljevsko namestništvo izvoli sprejeti. Prosim Vaše Visočanstvo, da blagovolilo sprejeti izraze moje globoke vdčnosti. Predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetkovič s. r. - Bled, 24. avgusta 1939.»

Seja KDK pri dr. Mačku

Zagreb, 25. avgusta. d. Danes popoldne se je vršila pri dr. Mačku seja predsedništva Kmetско-demokratske koalicije, na kateri so bili med drugimi navzoči gg. inž. Košutić, dr. Šutej, Večeslav Vilder, dr. Srdjan Budisavljević, dr. Subasić in Sava Ko-

sanović. Dr. Maček je obirno poročal o svoji avdienci in o svojih zaključnih razgovorih na Bledu. Sledila je obirna diskusija in so bili storjeni gotovi sklepi. Dr. Maček odide jutri zopet na Bled in je v toku jutrišnjega dne pričakovati nadaljnjih dogodkov.

Sklicanje hrvatskih poslancev

Zagreb, 25. avg. o. Dr. Maček je sklical sejo hrvatskega narodnega zastopstva na 29. t. m., ko bo podal poročilo o poteku pogajanj za sporazum.

D. Krnjević se vrne iz inozemstva

Zagreb, 25. avg. o. Po podpisu sporazuma med dr. Mačkom in Dragišo Cvetkovičem se pričinja skorajšen povratek dr. Jurija Krnjevića iz inozemstva, ki bo prevzel glavno tajništvo HSS. Ni izključeno, da bo dr. Maček poveril dr. Krnjeviću tudi kako drugo važno funkcijo v javnem življenju.

Nou apel Roosevelta na Hitlerja

Dočim je predsednik poljske republike Moscicki pristal na pogajanja z Nemčijo in posredovanje, od Hitlerja še ni odgovora - Roosevelt je poslal Hitlerju nov poziv, naj pristane na mirno reševanje sporov

WASHINGTON, 26. avg. c. Predsednik poljske republike Moscicki je že odgovoril na večerjši poziv predsednika Roosevelta ter sporočil, da je Poljska pripravljena bodisi na neposredna pogajanja z Nemčijo, bodisi na posredovanje.

Po sprejemu tega poljskega odgovora je prezident Roosevelt poslal kancelarju Hitlerju, od katerega doslej še ni

dobil odgovora, novo poslanico. V tej poslanici Roosevelt ponovno prosi kancelarja Hitlerja, naj se posluži mirnega načina reševanja sporov s Poljsko. Prezident Roosevelt izraža upanje, da se mirno rešitev še ni prepozno in da se ob dobri volji kancelarja Hitlerja in nemške vlade lahko še prepreči najhuše.

tram za svojo nalogo podčrtati, da v tej krizi Poljska ne zahteva nobenih koncesij od nobene druge države. Zato je naravno, da Poljska želi, da ne pride do nobenega sovražnega dejanja proti kateri drugi državi, a prav tako tudi ne želi biti predmet takšnega dejanja bodisi posredno ali neposredno. Na koncu poudarja predsednik poljske republike svojo tolo željo, da naj bi Rooseveltov apel pripomogel k splošni pomirnosti med vsemi narodi sveta, ker je to edina pot, da se narodi vrnejo k tako potrebnemu delu za napredek civilizacije.

V tukajšnjih krogih si razlagajo odgovor Moscickega v tem smislu, da Moscicki vabi Roosevelta, naj sam prevzame vlogo razsodnika. Tajnik predsednika Roosevelta Early je na vprašanje častnikarjev, ali je upati, da bo predsedniku Rooseveltu poverjena arbitraža, in ali bi jo predsednik sprejel, odgovoril: Kdor pride do mostu,

mora iti tudi čez most. Tajnik je še dodal, da je ameriško zunanje ministrstvo s poljskim odgovorom zelo zadovoljno.

Brzjavka Moscickega angleškemu kralju

Variava, 26. avg. br. Ob priliki podpisa zvezne pogodbe med Anglijo in Poljsko je poslal predsednik poljske republike Moscicki angleškemu kralju Juriju VI. brzjavko, v kateri podčrtava, da je to nova zveza prijateljstva med obema državama ter da bo pripomogla, da se bodo po vsem svetu utrdila načela pravičnosti in zakonitosti.

V Rimu odklanjajo Rooseveltove predloge

Rim, 26. avg. AA. Havas: Italijanski listi pozdravljajo papežev poslanico, a načelno odklanjajo Rooseveltove poslanice italijanskemu kralju, kajti po njihovem pojmovanju ni ta poslanica nič drugega kakor samo maneuver, da se odgovornost demokraciji vrne na druge. Razen tega mislijo v tukajšnjih krogih, da je Roosevelt s tem, ko se je obrnil na Italijo, Nemčijo in Poljsko, ne pa na Anglijo in Poljsko, hotel že v naprej poudariti stališče zapadnih velesil.

Kaj je odgovoril Hitler?

Angleški poslanik v Berlinu je danes odnesel v London Hitlerjevo poslanico Verjetno predlaga sklicanje konferenca velesil

LONDON, 26. avgusta. AA. Havas: Diplomatski urednik »Press Associationa« piše:

Najvažnejša snočnja vest v zvezi s krizo je nedvomno poročilo o današnjem prihodu britanskega poslanika Hendersona v London. Besedilo Hitlerjeve poslanice, ki jo sir Henderson nosi s seboj, je še neznan. Sicer pa ni britanski poslanik poslal nobenega izčrpnega poročila o sestanku, ki ga je imel s Hitlerjem, temveč bo poročal osebno lordu Halifaxu. Medtem je pa novica o prihodu Hendersona v London oživila v londonskih političnih krogih upanje, da je morda nekaj v teku, kar bi spravilo položaj iz zagate in ustavilo katastrofo. Odločitev britanskega poslanika, da se odpelje v London, - za to se je odločil takoj po sestanku s Hitlerjem - jasno kaže, da nosi s seboj predloge ali vprašanja, na katera

mora Velika Britanija odgovoriti. Možno je, da se bo predlogi takšnega značaja, da se bo Chamberlain odločil sklicati parlament pred četrtkom, da bo mogel seznaniti poslance s položajem. V tem primeru bi bilo Chamberlainu lahko sklicati parlament za ponedeljek. Seveda so ta trenutek vse to samo domneve. Potrebno je poprej vedeti, kakšno poročilo nosi s seboj Henderson. Pomembno je tudi to, da Hitler ni sprejel samo britanskega zastopnika, temveč tudi francoskega, italijanskega in japonskega poslanika. To dejstvo vsaj na prvi pogled zbujajo upanje na možnost konference velesil. Prav tako ne gre izgubiti iz vida okoliščine, da je Hitler malo poprej dobil Rooseveltov predlog za ureditev nemško-poljskega spora, toda tisti, ki dobro poznajo Hitlerjeve metode, imajo vtis, da nemški kancelar namerava predložiti svoj lastni načrt za likvidacijo krize, ne pa pristati na Rooseveltove predloge.

BERLIN, 26. avgusta. AA. Havas: »Associated Press« je izvedela, da je britanski poslanik sir Neville Henderson takoj po sestanku s Hitlerjem sprejel poljskega poslanika Lipskega.

Henderson dvakrat pri Hitlerju

Berlin, 26. avg. c. Kancelar Hitler je včeraj povabil angleškega poslanika Hendersona na razgovor, ki je trajal okrog pol ure. Po uradno še nepotrjenih vesteh pa se trdi, da je bil proti večeru Henderson ponovno pri Hitlerju. Pred tem je imel razgovor z znanjim ministrom Ribbentropom. Danes bo Henderson odpotoval s posebnim letalom v London, da poroča vladi o teh razgovorih, katerih vsebina pa se čaka zanesljivo v naslednjih tisd-

sti. Henderson se bo še danes vrnil nazaj v Berlin.

BERLIN, 26. avgusta. br. Iz dobro poučenih virov se izve, da je kancelar Hitler sporočil o priliki večeršnjih avdienc angleškemu, francoskemu, italijanskemu in japonskemu veleposlaniku, da je trdno odločen, da se postavi v bran za pravice in življenje Nemcev na Poljskem.

Angleško delavstvo nemškemu narodu

Poslanica angleške delavske stranke

LONDON, 26. avg. br. Angleška delavska stranka je snoči objavila obirno poslanico nemškemu narodu, v kateri pravi med drugim:

Vaša vlada je sklenila nenapadalni pakt s Moskvo, to je z vlado, ki jo je vaša vlada smatrala čest let za javno sovražnico, in jo čez noč sprememila v svojo največje prijateljico. Britanska delavska stranka vam s vse iskrenostjo sporoča, da ta pakt ne bo prav nič vplival na stališče Anglije in Francije. Vsak napad Nemčije na Poljsko pomeni takojšnjo vojno tudi za Anglijo in Francijo. Vojna je zelo blizu. Nemški narod si mora biti na jasnem, da bo v primeru vojne Anglija in Francija trdno vztrajali pri svojem stališču

32. zagrebški velesojem

Mednarodni splošni veliki vzorčni sojem in televizijska razstava

26. VIII. - 4. IX. 1939

Na železnih brezplačen povratkih, na jadranskih parniških višji razred za ceno nižjega

na avionih 10% od 21. VIII. do 9. IX.

Obmejni incidenti

Variava, 26. avg. c. Snoči je bil objavljen uradni komunik, ki ugotavlja, da so štiri nemška vojna letala preletela poljsko ozemlje. Poljske protiletalske baterije so oddale več svarilnih strelcov, nakar so se nemška letala zopet umaknila preko meje na nemško ozemlje. Incidenti na meji se množijo. Pri večeršnjem spopadu med obmejnimi stražami je bil po poljskem poročilu ustreljen neki nemški vojak, po nemških poročilih pa dva poljska vojaka.

Nemška poročila

Berlin, 26. avgusta. i. Ves nemški tisk danes obirno poroča o nasilstvih Poljakov nad nemškimi življenjem v Pomorjanskem in Gornji Šleziji, čes da Poljaki ogrožajo življenje in imetje nemškega prebivalstva. Tako so včeraj baje v tako zvanem »koridorju« zgorle hiše mnogih posestnikov nemške narodnosti. V vzhodni Slovaški in Kapeli in Dublinu je zgorelo 77 hiš. Vzrok požara ni znan, a po nemških vesteh gre za delo Poljakov. Poljske obmejne čete so obstreljevale tudi nemško občino Zipsper.

Včeraj popoldne so opazili poljsko vojaško letalo nad slovaškimi ozemljem. Krožilo je poldrugo uro. Nato se je vrnilo. Tudi ponosi so brnela poljska letala nad slovaškimi ozemljem.

Dva poljska vojaka sta včeraj pri Otmucu prekoračila mejo in zašla kakih 400 metrov na gđansko ozemlje. Ko ju je straža odkrila in ju pozvala, naj zapustita gđansko ozemlje, sta začela streljati. Granicari so seveda tudi streljali in oba Poljaka sta obledela mrtva.

Današnji jutranji tisk poroča, da so Poljaki v vzhodni Šleziji aretirali več ugodnih Nemcev in jih zavlekli v notranjost Poljske. Njih usoda je neznan. Po nemških vesteh vlada na Poljskem popolna zmedenost in je bil notranji minister prisiljen izdati najstrožje ukrepe. Pomankanje živil je vedno bolj občutno, cene živilom gredo skočkom navzgor. Korupcija se je bohotno razpasla. V Varšavi so se aretirali in obodili dva žida, ki sta veržila in navijala cene.

Današnji nemški listi tudi ostro reagirajo na obstreljevanje nemških civilnih letal. »12 Uhrblatt« piše pod naslovom »Igra s ognjem gre predaleč«, da poljskih provokacij ne bo biti konec. Včeraj so poljska letala s strojnimi obstreljevala 17 nemških občin. Tudi ostali listi se zgražajo zaradi obstreljevanja nemških civilnih letal. »Völkischer Beobachter« izražava trjavu ministrskega predsednika Chamberlaina, da je Poljska popolnoma mirna in hladnokrvna, a dokaz te »hladnokrvnosti« je, da so 24 ur pozneje Poljaki obstreljevali civilna letala.

Odpoklic nemških državljancev iz Anglije

London, 26. avg. c. Nemško poslanštvo in nemški konzulati v Angliji so dali nemškim državljanom navodilo, naj Anglijo tesko zapuste. Odpoklicani so tudi vsi nemški novinarji, ki so bili akreditirani v Angliji.

Molotov pride v Berlin

Takoj po seji vrhovnega sveta sovjetov bo odpotoval v Berlin, kjer mu pripravljajo svečan sprejem

MOSKVA, 26. avgusta. br. Iz krogov vlade se je danes izvedelo, da bo predsednik vlade in zunanji minister Molotov na izredni seji vrhovnega sveta sovjetov v ponedeljek popoldne podal daljšo izjavo o ruski zunanji politiki v zvezi s sklenitvijo nenapadnega pakta z Nemčijo, takoj nato pa bo v spremstvu pomočnika zunanjega komisarja Potemkina odpotoval z letalom v Berlin, kjer bo na svečan način izmenjal z nemško vlado ratifikacijske listine. V Berlinu bodo ta dogodek svečano proslavili in pripravljajo predstavniku Rusije slavnosten sprejem. Prvih bodo pri tej priliki na berlinskih ulicah pod sedanjim režimom zaplapolale poleg zastav s kijačastim križem zastave s rdečo in belimi, znakom boljševizma.

Tajne klavzule?

Po berlinskih vesteh sta si Nemčija in Rusija razdelili interesna področja v vzhodni Evropi

Berlin, 26. avgusta. k. Tukajšnji diplomatski krogi komentirajo nenapadno pogodbo med Rusijo in Nemčijo in opozarjajo na razliko med to pogodbo in primeri s paktom o nevtiralnosti od aprila 1. 1926. Pred 13 leti sta si Nemčija in Rusija zagotovili strogo nevtiralnost samo v primeru neznanega napada. Ideja neznanega napada, ki je bila podlaga pogodbe iz l. 1926., v novi nenapadni pogodbi sploh ni uveljavljena, kar dokazuje 2. točka pogodbe. Diplomatskim krogom se zdi druga točka pogodbe najbolj važna in najbolj nenavadna. (Ako bi bila katera izmed obeh pogodbenih strank napadena od tretje države, druga pogodbenih strank v nobeni obliki ne bo nudila tej tretji državi nikake pomoči).

Recimo, da ena izmed treh napade drugo. Napadena država se bo branila z orožjem in s tem prav za prav napada napadalca, tako da je naravno tudi napadalka napadena. Poljska na primer, če bi jo Nemčija napadla s oboroženo silo, bo pričela vojno akcijo proti Nemčiji s pomočjo svojih zaveznikov Francije in Anglije.

Rusija pa se je v pogodbi obvezala, da ne bo pomagala nobeni Nemčiji sovražni sili, čeprav bi bila Poljska prva napadena. Resnica pa je, da se Rusija prav tako ni obvezala, da bi v takem primeru pomagala

Nemčiji. Zgodi se pa lahko, da prodrejo nemške čete do ruske meje, da se poveča s tem gospodarski in vojaški potencial Nemčije v prav nevarni meri.

V berlinskih diplomatskih krogih zatrjujejo, da vsebuje pogodba tudi tajne klavzule. Ena izmed teh utegne biti, da Nemčija ne bo začela s Poljsko vojno, preden ne izčrpa vsa druga sredstva, ki lahko preprečijo vojno. V splošnem smatrajo to eventualnost za zelo optimistično. Bolj verjetno je, da vsebuje pogodba tajne klavzule, ki se tičejo interesnih sfer Nemčije in Rusije. Najbrže bo svet še bolj presenečen kot je bil ob sklenitvi pogodbe, ko se bo razvedelo, kako sta si Nemčija in Rusija porazdelili interese sfere, oziroma življenjski prostor v Evropi.

Taka ugotovitev pa je treba spréjeti za zdaj z največjo rezervno, dasi jih objavlja tudi Göringov organ. Stalinova politika je globoka in zamotana. Za zdaj se očitno mašuje samo za Monakovo. Stalin je nekoč rekel: Človek ne zaspi dobro, če se ni pošteno maščeval nad svojim sovražnikom. Najbrže Nemčije Stalin ne smatra več za svojega glavnega sovražnika, temveč so mu glavni sovražniki demokracije. Nemčija pa mu je samo še velik — tekmeč.

Razvoj nemško-ruskih odnošajev

Od boljševiške revolucije preko protikomunističnega pakta do zavezniške pogodbe

1917: April: Z dovoljenjem in pomočjo Nemcev prodre Lenin in šefi ruske revolucije preko nemškega ozemlja v plombarnem vagonu v Rusijo, ki je zaveznica Francije in Anglije. Odpor Nemcev na zapadni fronti je skoraj strl. Amerika napove Nemčiji vojno.

November: Druga ruska revolucija izbruhne, rodi se sovjetska Rusija, ki ji je na čelu Lenin.

1918: Marc: Sovjetska Rusija sklene separatni mir z Nemčijo v Brest-Litovskem dne 7. marca, in ne prizna več zavezništva, ki je spajalo carsko Rusijo s Francijo in Anglijo.

1922: April: Sovjetska Rusija sklene pogodbo v Rapallu z nemško weimarsko republiko (17. aprila), med tem ko poteka mirovna konferenca med zaveznicami in Nemčijo. Zaradi rapalske pogodbe se konferenca prekine.

1923—1932: Nemška republika se začne zopet oboroževati ter preklicuje sklenjene pogodbe. Nemški in sovjetski generalni štab navežeta prve stike, v Rusiji grade tovarne z nemško pomočjo, Rusija dobavlja municijo nemški republikli.

1933—1935: Adolf Hitler pride na oblast, začne se tretji rajh, odnosi z Rusijo so prekinjeni, v Nemčiji se prične protikomunistična kampanja, v Rusiji pa protihitlerijanska kampanja. Nekateri ruski

generalštabni oficirji odbrže kijub temu stike z nekaterimi nemškimi generalštabnimi oficirji. Začne se serija procesov proti visokim ruskim oficirjem. Na procesih se dokaže, da so bili v zvezi z Nemčijo.

1936—1937: Prične se državljanska vojna v Španiji. Rusija se poskuša uveljaviti na zapadu, Nemčija išče podpisanke za protikomunistično fronto in preizkuša svojo vojaško sposobnost v Španiji.

1938: Španski nacionalisti se utrdje, Rusija spremeni svojo politiko, za nekaj tednov prestane boj nemškega tiska proti Rusiji.

September: Hitler zahteva Sudetsko. Praga računa na rusko pomoč in Rusija skuša dobiti stike s Češkoslovaško do zadnjih dni septembra, nakar sledi Monakovo.

1939: Januar: Franco zmaga v Španiji, v Berlinu izjavijo, da je to protikomunistična zmaga. Rusija vnovič opozori na fašistično nevarnost, nakar umolkne.

V aprilu Berlin in Moskva demantirata prihod von Papena v Moskvo, v maju in juniju se vrše pogajanja med Rusijo, Anglijo in Francijo, v juliju in avgustu skuša francosko-angelska vojaška mislija ustvariti v Moskvi »mirovno fronto«. Dne 19. avgusta sklene Rusija in Nemčija trgovinsko pogodbo, dne 23. avgusta pa pogodbo o nenapadanju.

Japonska odpovedala protikomunistični pakt

Uradno sporočilo japonskega poslanika Hitlerju

Berlin, 26. avgusta. c. Po nalogu svoje vlade je japonski poslanik v Berlinu general Ošima včeraj dopoldne zahteval avdijenco pri kancelarju Hitlerju. Pri tej priliki je izročil kancelarju noto japonske vlade, v kateri Japonska ostro protestira proti sklenitvi nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo ter ugotavlja, da je ta pakt v nasprotju s protikomunističnim paktom, zlasti točko 8. tega pakta, ki izključuje vsako sodelovanje s komuni-

sti. Japonska vlada ugotavlja v svoji noti, da je s tem Nemčija brez predhodnega obvestila in sporazuma prekršila pakt, sklenjen med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Japonska vlada smatra, da je s tem postal protikomunistični pakt brezpredmeten. Zato obvešča nemško vlado, da Japonska izstopa iz protikomunističnega bloka in si pridržuje glede svoje nadaljnje politike svobodne roke.

Posledice se kažejo tudi na Kitajskem

Protiangelski pokret povsod ustavljen - Japonci se pripravljajo na sporazum z Anglijo

Sanghaj, 26. avg. c. Posledice sklenitve nemško-ruskega pakta in izstopa Japonske iz protikomunističnega bloka se čutijo že tudi na Kitajskem. Japonske vojaške oblasti so preko noči spreminile svoje postopanje. Kakor se zadržuje, so dobile vojaške oblasti na Kitajskem nalog, naj takoj opuste vsako nadaljnjo gonjo proti Angležem, Američanom in Francozom. Blokada angleških koncesij se formalno sicer še vzdržuje, vendar pa je kontrola skoraj popolnoma ukinjena. Vse protian-

gelske demonstracije so prenehale in tako zvani odbori za boj kot Anglije so bili razpuščeni. Trdi se celo, da pripravlja japonska vlada obnovo pogajanj z Anglijo, da bi se čimprej likvidirali vsi dosežani spori in doseglo sodelovanje. Japonski konzul v Hongkongu je izjavil, da ne vidi nobene resne ovire za sporazum in sodelovanje med Japonsko in Anglijo, zlasti še, ker Japonska ne priznava več protikomunističnega pakta.

Francija bo odpovedala zavezniško in vojaško pogodbo z Rusijo

Resolucija zunanjepolitičnega odbora poslanske zbornice - Komunistični listi v Franciji ustavljeni

PARIZ, 26. avg. c. Zunanjepolitični odbor poslanske zbornice je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je zunanji minister Bonnet poročal o mednarodnem položaju. Ministrski predsednik Daladier je obvestil odbor o ukrepih vlade za izpolnitev državne obrambe. Odbor je podrobno razpravljal o položaju in na koncu sprejel resolucijo, v kateri zahteva takojšnjo odpoved zveznega in vojaškega pakta z Rusijo iz leta 1925. Proti tej resoluciji so glasovali samo štirje komunistični poslanci. Pričakuje se, da bo francoska vlada že danes uradno odpovedala to pogodbo. Komunistični poslanci so pa izjavili, da sicer odobravajo zunanjo politiko Daladiere.

Francosko notranje ministrstvo je prepovedalo nadaljnje ishanje komunističnih listov »Ce Soir« in »Humanite«, ker sta pisala proti interesom Francije.

Resolucija se glasi: Po proučitvi besedila nemško-sovjetskega dogovora, s katerim Moskva demantira

svojo politiko in svoje doktrine, smatra odbor, da je ta dogovor navzkriž s prej prevzetimi obveznostmi med SSSR in Francijo, in razgrinja pred svetovno javnostjo diplomatski akt, o katerem so se tajno pogovarjali z Nemčijo v trenutku, ko so se vršila uradna pogajanja z Veliko Britanijo in Francijo za ustanovitev obrambne mirovne fronte. Odbor meni, da ta pakt, ki se imenuje pakt o nenapadanju, še daleč ne izključuje vojne nevarnosti, ampak jo še povečuje. Toda ta pakt ne bo prav nič zmanjšal volje Francije, sveste dani besedi, da se upre vsakemu napadu in da brani s častjo in dostojanstvom svoje zaveznike in mir.

Socialisti proti komunistom

Pariz, 26. avgusta. e. Skupina socialističnih narodnih poslancev je na svoji včerajšnji seji, ki je bila pod vodstvom Leona Bluma, napravila sklep, v katerem pravi, da je nemogoča vsaka skupna akcija s komunistično stranko glede na zaključitev nemško-ruskega pakta in glede stališča, ki ga je zavzela komunistična stranka napram temu paktu.

Pogajanja v Moskvi definitivno prekinjena

MOŠKVA, 26. avgusta. c. Člani angleške in francoske vojne misije so včeraj popoldne obiskali maršala Voršilova in ga obvestili, da po nalogu svojih vlad zapuščajo Moskvo, ker so

po sklenitvi nemško-ruskega pakta nemogoča nadaljnja pogajanja. Obe delegaciji sta popolnito s vlakom odpotovali in Moskvo proti Leningradu, odkoder bodo preko Helsinkov odpotovale dalje v London oziroma Pariz.

Moskva, 26. avgusta. c. Včeraj ob 18. sta bila sprejeta v Kremlju pri zunanjem komisarju Molotovu angleški in francoski poslanik, ki sta obvestila Molotova o odhodu angleške in francoske vojaške misije.

Namesto tannenberške proslave Hitlerjev proglas na narod

BERLIN, 26. avg. br. Za jutri je bila napovedana velika proslava tannenberške bitke. Pri tej proslavi, ki je bila zamišljena v ogromnem obsegu, bi moral po prvotnih načrtih sodelovati nad 100.000 ljudi. Zaradi napetega mednarodnega položaja je bilo pred dnevi napovedano, da bo proslava izvršena v omejenem obsegu ter da bo sodelovalo samo okrog 10.000 ljudi. 58 posebnih vlakov, ki so bili napovedani za prevoz udeležencev, je bilo odpove-

danih. Danes pa se je izvedelo, da je tannenberška proslava odpovedana. Na eni strani utemeljuje to s tem, da po sklenitvi nemško-ruskega pakta že itak zahteva, da se ta proslava nemške zmage nad Rusi opusti, na drugi strani pa naglašajo, da je prišlo do odpovedi te proslave zaradi silno napetega mednarodnega položaja. Namesto nameravnega govora na tej proslavi bo kancelar Hitler najbrž nocoj objavil proklamacijo na nemški narod.

Sporazum mogoč samo, če Poljska sprejme vse nemške pogoje: Vrnitev Gdanska, Pomorjanskega in Gornje Šlezije - Če to odkloni, je vojna

BERLIN, 26. avg. e. V dobro poučenih političnih krogih izjavljajo, da je ostal zamaš vsak trud, da bi se Poljska dala pridobiti za popuščanje. Kaže, da v Nemčiji ne računajo več na to, da bi Poljska popustila. Če bi Poljska poslala svoje predstavnike, na primer zunanjega ministra Becka ali ministrskega predsednika Sladkowskega

v Berlin, bi ga g. Hitler pač sprejel, toda sporazum je mogoč samo na podlagi pogojev, ki jih je Hitler že postavil in sicer vrnitev Gdanska, Pomorjanskega in Gornje Šlezije, torej vseh tistih krajev, ki so Nemčiji pripadali pred versajsko pogodbo. Če bo Poljska, kakor tu smatrajo, vztrajala pri svojem stališču, potem bo Hitler uporabil silo.

Izjava ministra Franka tujim novinarjem v Gdanku

PARIS, 26. avgusta. k. Posebni dopisnik pariškega lista »Paris-Soir« je telefonično sporočil iz Gdanska izjavo nemškega ministra Franka o priliki zadnjega kongresa pravnikov v Gdankem. Že pred kongresom je minister Frank dal dopisniku Jeanu Devauju izjavo glede stališča nemških pravnikov do zahtev Nemčije in mu je med drugim pojasnil, da razlikujejo nemški pravnik »Reich« »Bereich«, to je Reich s protoktorati, in »Lebensraum«. Pravne odnose s temi tremi telesi so nemški juristi že izdelali in tudi utemeljili upravičenost izvajanja oblasti v vseh treh območjih.

Neki litavski novinar je ob tej priliki vprašal ministra Franka, kakšno stališče bi zavzela Nemčija do Poljske, če bi se posrečilo rešiti problem Gdanska v nemško korist. — Ali bi ostala Poljska v tem primeru svobodna in neodvisna, ali

bo postala nemški protektorat? je vprašal litavski novinar ministra Franka.

— Zakaj ne bi bila Poljska nemški protektorat? je odgovoril minister Frank s smehljajem na ustih. Protektorati so v zadnjih mesecih v Nemčiji zelo priljubljeni.

Frankov odgovor je presenetil vse navzoče novinarje. Navzoča sta bila še dva ameriška in trije angleški novinarji. Kmalu po končanem razgovoru pa je Frankov tajnik sporočil novinarjem, da ne smejo te izjave o protektoratih objaviti, nakar jih je poiskal še minister Frank sam in jih je prosil, naj izjave ne objavijo. Nekaj ur kasneje je Ribbentrop odletel v Moskvo. Dopisnik Devau se je čutil dolžnega objaviti Frankovo izjavo sedaj po objavi sklenitve pogodbe med Nemčijo in Rusijo.

Poljska računa z vojno

Nihče več ne verjame, da bi po nemško-ruskem paktu bila še mogoča mirna ureditev

Variava, 26. avgusta. c. Vsa Poljska se nahaja v polni vojni pripravljenosti. Dopolnina mobilizacija od srede do četrtka je bila izvršena na vzoren način in s popolnim uspehom. V Varšavi ni opažati niti najmanjšega znaka, ki bi kazal na to, da bi Poljska spremenila svoje stališče. Nihče ne govori o kakih kompromisnih rešitvi sedanje krize. Prevladuje vtis, da so Poljski prepričani, da je vojna nezogibna. Poudarjajo, da je svet zadnja leta živel v lučih, ki pa je izginila, ko je Poljska s svojim stališčem povzročila prelom te

mučne mednarodne situacije. Odločitev Poljske je vplivala na celokupni prepoved moralnih vrednot v evropski politiki. Vojna, ki bo morda sedaj izbruhnila, se ne bo vodila zaradi Gdanska. Gre za mnogo več, za obrambo svobode vsega človeštva. — — — Dasi se v tukajšnjih političnih krogih izraža mnenje, da sovjetsko-nemški pakt o nenapadanju ne bo imel večjega pomena za sedanji položaj, na Poljskem po objavi vsebine tega pakta dobivajo vtis, da se je vojna nevarnost s tem paktom povečala.

Tudi Italija se pripravlja

Skupno ima pod orožjem 1.5 milijona vojakov

Rim, 26. avgusta. e. Vzpredno z diplomatsko aktivnostjo, ki je v teku, so bili v Italiji izvedeni še razni varnostni ukrepi za primer eventualnih zapletiljav v Evropi. Italija je popolnoma pripravljena. Musolini je ponovno pozval k sebi šeš generalnih štabov vojske, letalstva, mornarice in milice. Na teh sestankih je konferiral s predstavniki vojske o eventualnih vprašanih vojaškega značaja. Včeraj je bil objavljen uradni ukaz, s katerim so

pozvani pod orožje rezervisti letnikov 1903 in 1913. S tem je mobiliziranih šest letnikov rezervistov, kakor tudi rezervisti drugih razredov, ki služijo kot specialisti. Efektivni vojne mornarice so v polnem stanju, prav tako tudi vojnega letalstva. Nasledel se v tem poročilu omenja, da je mobiliziranih tudi 35 bataljonov fašistične milice. Skupno ima Italija pod orožjem poldrugi milijon vojakov.

Gre za odločitev med vojno in mirom

Domneve angleških listov

London, 26. avgusta. AA. Reuter: Casopisne vesti, da se pripelje britanski berlinski poslanik Henderson danes v London, ter poročilo, da je proslava tannenberške bitke odložena, so zbudile kar največjo pozornost vse britanske javnosti. Vsi listi pripisujejo tem okoliščinam važen pomen. »News Chronicle« pravi, da gre največji pomen za sami možnost, da bi se sedanjí mednarodni položaj proučil s pogajanjimi med velesilami ali pa na širši konferenci. »Daily Mail« podčrtava, da ne kaže imeti prevleklige optimizma in da je treba nadaljevati vse varnostne ukrepe, češ da je bolje, da pride do odločitve v sedanjem trenutku, kakor pa da se kriza zavlačuje. »Daily Telegraph« poudarja važnost podpisa pakta med Veliko Britanijo in Poljsko, pakta, ki je popolnoma jasen v svo-

jih določilih. Vsi listi odobravajo mirovne apele predsednika Roosevelta, belgijskega kralja in papeža. »News Chronicle« pravi, da je Poljska pripravljena brez odloga sprejeti Rooseveltov apel, da se sedanjí spor uredi s pogajanjimi ali pa s arbitražo. »Daily Express« piše, da se je Hitlerju posrečilo premostiti sovražstvo največje države na vzhodni fronti in da je zdaj potrebno, da se prepreči spopad ali pa uredi razmerje med Veliko Britanijo in Nemčijo.

New York, 26. avgusta. AA. Reuter: »New York Times« poudarja važnost snodnje sestanka med Hendersonom in Hitlerjem in pravi, da je pogodba med Veliko Britanijo, Francijo in Poljsko zelo važna in odločilen moment zlasti pri pripravah za morebitno vojno.

Angleško-poljski pakt

Včeraj je bil podpisan v Londonu

London, 26. avg. c. Danes popoldne je bila v zunanjem ministrstvu podpisana pogodba med Poljsko in Anglijo o zavezništva in medsebojni pomoči. Za Anglijo je podpisal pogodbo zunanji minister lord Halifax, za Poljsko pa poslanik grof Raczinski. Po podpisu je zunanje ministrstvo objavilo komunique, v katerem naglašajo, da je bilo s velikim zadovoljstvom sprejeto, da se pogajanja tako hitro in tako zadovoljivo zaključila. Pogodba obsega osem členov in tečno določa, kdaj mora Anglija Poljski vsakršne prisilnosti na pomoč.

London, 26. avg. c. Danes popoldne je bila danes podpisana, podrobno formulirana določba, ki jih je vsebovala že dosežana provizorična angleško-poljska pogodba. Pogodba določa takojšnjo medsebojno pomoč v primeru napada na eno izmed obeh podpisalcev ali v primeru ogrožanja njene neodvisnosti; dalje določa za primer, da se ena izmed podpisalcev zaplete v vojno s tretjo državo zaradi pomoči, ki jo nudi kakim drugim napadenim državi, kakor tudi pomoč za primer, da bi tretja država skušala ekonomsko podminirati po-

lošaj ene izmed podpisalcev. Končno določa pogodba podrobnosti glede vojaških pogajanj obeh zaveznic ter izmenno važnejših informacij. Nobena izmed podpisalcev ne sme zaključiti separatnega mira. Pogodba velja za dve leti, podaljša pa se vedno za nadaljnji dve leti avtomatično, če je ena izmed podpisalcev 6 mesecev pred potekom ne odpove. Pogodba stopi v veljavo takoj.

Pred preosnovo angleške vlade

London, 26. avgusta. AA. Reuter: Reuterjev parlamentarni urednik je izvedel, da bi se v primeru vojne izvršile nekatere spremembe v vladi. Po tem načrtu bi stopilo v vlado več bivših konservativnih ministrov in voditeljev opozicije. Obenem bi se sestavil ožji kabinet sedmih članov vlade. V tem ožjem kabinetu bi bili predsednik vlade, lord Halifax, sir Simon, lord Chatfield, major Attlee, Winston Churchill in še bo pristal, sir Archibald Sinclair. Verjetno je, da bi se pomnožilo tudi število ministrov in da bi v tem primeru stopil v vlado tudi Anthony Eden. V laburističnih krogih izjavljajo, da bi člani stranke stopili v vlado le tedaj, če bi to sklenila konferenca članov stranke in strokovne organizacije.

Nemški komunisti bodo izpuščeni

Moskva, 26. avg. o. Po uradno še nepotrjenih vesteh je ruska vlada ob priliki sklenitve nenapadnega pakta zahtevala od nemške vlade, da izpusti iz zaporov vse one politične kazence, ki so bili svoječasno zaprti ali konfinirani zaradi komunističnega udejstvovanja. V prvi vrsti je zahtevala, da mora Nemčija takoj izpustiti znanega nemškega komunističnega prvaka in bivšega poslanca Thälmana, ki je bil zaprt v zvezi s požarom v palači državnega zbora. Zankrat še ni znano, ali se je to že zgodilo, vendar pa je nemška vlada to obljubila.

Ves mednarodni letalski promet ustavljen

Berlin, 26. avgusta. e. Luthansa je včeraj ustavila letalski promet na vseh mednarodnih linijah.

Berlin, 26. avg. c. Snoči je bil prekinjen ves telefonski promet med Nemčijo in Holandsko ter Nemčijo in Dansko. Ustavljen je tudi ves tranzitni telefonski promet preko Nemčije.

Izredna seja turške vlade

Ankara, 26. avg. c. Turška vlada je imela snoči izredno sejo, na kateri je proučevala mednarodni položaj. Navzoč je bil tudi šef generalnega štaba. Kakor se je izvedelo, je bil sprejet sklep, da se takoj vpokličejo vsi rezervni oficirji. Angleški in francoski poslanik in Ankara sta imela snoči daljšo konferenco, po kateri sta obiskala zunanjega ministra.

Italijani morajo zapustiti Gibraltar

Gibraltar, 26. avg. c. Angleške oblasti so pozvale vse italijanske državljane, naj v roku 24 ur zapuste Gibraltar.

Jurišić pri KJosevanovu

Sofija, 26. avgusta. e. Jugoslovanski opolnomočeni minister in poslanik dr. Momčilo Jurišić je včeraj popoldne posetil predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Georgija KJosevanova in ostal z njim v daljšem razgovoru.

Važna sprememba v romunski diplomaciji

Bukarešta, 26. avgusta. e. Po obvestilih iz uradnega vira je romunski veleposlanik v Parizu Tatareanu podal ostavko, ki je bila sprejeta. Zaprošen je bil agentur za g. Franasovica, romunskega veleposlanika v Varšavi, ki naj bo poslanik v Parizu. Zatrjujejo, da bo v Varšavi imenovan za poslanika bivši tajnik zunanjega ministrstva Grigorcea.

Politični obzornik

Nihče ni slutil in nihče ni videl

V sofijskem »Miru« z dne 23. ž. m., ki smo ga danes prejeli, čitamo pod zaglavjem »Rusko-nemški flirt: Pod tem zaglavjem je »Mire« 11. maja letos objavil članek, čigar izveček tu priložujemo: Med Nemčijo in sovjetsko Rusijo se razvija nekaj enostranskega, ali zelo značilen proces. Nemčija skuša z raznimi dejanji in pogajanjimi dokazati Stalinu, da nima namena škodovati ruskim interesom in da ne snuje proti sovjetski državi nobenih napadalnih načrtov. Spričo takšne situacije bo Nemčija pustila Rusijo na miru, a Rusija ostane neudeležena opazovalca nemških operacij v srednji in vzhodni Evropi. — Torej v Sofiji so že sredi maja dobro vedeli, kaj se pripravlja med Sovjeti in Nemčijo, angleški in francoski diplomati pa niso o stvari ničesar vedeli, niti slutili! To so diplomati!

Omladinsko glasilo JRZ „Slovenski jug“

»Slovenski jug«, glasilo akademske mladine JRZ, objavlja uvodnik pod naslovom »Nemčija pod polno parov«. V članku se opisuje, kako v Nemčiji vse dela in dela ter s tem ustvarja vrednote, ki so na korist splošnosti. Članek zaključuje svoja izvajanja takole: »Nemčija, njeni voditelji, vojski, meščani in delavci vodijo danes novo vojno, katere sporočilo je: Obtožite nas, žalite nas, pripravljajte napade in kujte zarote proti nam, a mi bomo samo delali, delali in proizvajali. Kadar pa nas bosta hoteli napasti, bo to prekasno, ker smo mi s svojim delom in v svojo proizvodnjo k sreči že osvobodili vso Evropo in ves delovni svet, ne da bi sprožili le en top!«

Š i r i t e

»Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Curlh, 26. avgusta. Beograd 10, Pariz 11.30, London 19.85, New York 445.50, Bruselj 75.25, Milan 23.50, Amsterdam 237.50, Berlin 177, Praga 15.20.

Ljudske toplice

Štrigovske toplice imajo zelo zdravilno vodo, potreben bi bil le kapital za primerno ureditev

Ljutomer, 24. avgusta

Ze od sredine maja je na banovinskih cestah skozi Šafarsko živahen promet. Komaj odpoje petelin svojo vsakdanjo jutrnjo pesem, že se zasliši ropot težkih, kmeteskega dela vajenih konj z navadnim kmečkim vozom, polnim mož in žena, ki držijo na prilo nabasan cekar ali jerbis, pokrit s kislunim robcem. Temu vozu jih sledi več, tudi kolešiji ali kočije v rjah dem, zopet kolesar ali kolesarka s polno aktovko ali nahrbtnikom, nato večja skupina žensk, ki gredo kar boste ter so polnih rok cul in čevljev. Niso to samo starčki, polni revme ali kake druge bolezni, tu je tudi mladina, ki gre spoznavat kraje ter na enodnevne oddih in razvedrilo. Med vsemi, ki se vrstijo proti Sv. Martinu, so tudi osebnosti in tovorni avtomobili, ki vozijo letoviščarje. Tako je banovinska cesta od Šafarskega do Sv. Martina na Muri ves dan polna. Večina je namenjena v ljudske toplice, v toplice našega malega človeka, kjer si iščejo zdravila tisti, ki nimajo polnih mošenj in finih kopalnih kostimov. Tja hodi naš narod, naš delavec in kmet. Dal v Štrigovske toplice, v Vučkovsko grabo, iskat zdravja za mal denar.

žveplene vode. Zmes vode iz obeh globlin daje danes mlačno vodo. Ta voda se je takrat razlila po travniku, da je nastala mlaka z mlačno vodo, ki je močno dišala po žveplu. Ljudje so se začeli v tej mlaki kopati ter takoj spoznali vrednost vode. Naval na to mlako sredi travnika ob gozdu je bil tako velik, da je pustila Medmurska petrolejska družba v Selnici zgraditi 1. 1931 dva bazena. V rezervoar priteče iz globline v 12 urah 50.000 l vode, ki pa je za kopanje prehladna, zato jo segrevajo s parno lokomobilo. V teku časa je omenjena družba zgradila še 2 slačilnici, eno za moške, eno za ženske, brez omaric in brez kakih zastorov. Te slačilnice so dobre samo v toliko, da varujejo obleko dežja, niso pa take, da bi se mogel kdo tako sleči, da ga pri tem drugi ne bi videli. Tedaj preprosto po zakonih narave. Poleg tega sta še dve uti s kabinami, kjer sta po dve kabini za moške, po dve pa za ženske. Med tema prostoroma stoji strojna. To je vse, kar tvori Vučkovske toplice. Pred temi prostori je nekaj preprostih gostiln, ki skrbje včasih tudi za dobro razpoloženje. V bližini sta tudi dve utici, berbernici imenovani, kjer stavijo rožice.

Toplice Vučkovce pri Štrigov

Z banovinske ceste pri Martinu zavije na desno ozka cesta, ki vodi mimo martinškega premostovanja. Ob cesti leže lepa polja in travniki, ki spremljajo žuljavo kmetstvo in delavsko roko tudi takrat, ko gre na oddih. Pri odcepu ceste proti Vučkovski grabi se bobotijo v nebo krasni sadovnjaki, ki leže na manjši ali večji vzpetini. Cesta zavije parkrat na levo in desno in že se začuje petje in rajanje iz kraja, odkoder se vali gost dim. Prispeli smo v Vučkovske toplice. Tu sta dva bazena, polna starčkov, ki odpravljajo svojo revmo v topli, po žveplu dišeči vodi. Oba bazena sta skoraj polna, tako da se tiščijo drug ob drugem. Med resnimi starimi obrazi je tudi nekaj mlajših, ki so radi dovre volje. Po ograji, ki obdaja oba bazena, vise preprosta ženska krila in predpanski onih, ki so se že okopali. Gosposki človek se pač nekako začudi nad tem, kako uživa toplice naš kmečki človek, ki si v teh časih ne more privoščiti kaj boljšega. Vučkovske toplice predstavljata dva bazena 8 m dolga, 4 m široka, eden za ženske, drugi za moške, globoka 2 m, obdana z železno ograjo. Med njima je do 2 m visok rezervoar s toplo izvorno vodo, ki ga polnijo 3 cevi z vodo iz globine 900 m. Na tem mestu so vrtali l. 1914, ko so iskali petrolej. V globini 400 m so našli takrat vročo vodo, ki pa je ni bilo mnogo, zaradi česar so vrtali še 500 m, ko so prišli do velike množine mrzle

To kopalnice je vsak dan dobro obiskano ter ga obišče na leto do 30.000 ljudi. Povprečno je ob lepem vremenu tukaj na dan do 700 ljudi. Vstopnine, ki se pobira po 2 din od osebe, so nabrali na leto že do 70.000 din.

Voda je po zdravniških mnenjih zelo dobra za revmatične bolnike, mnogi si jo celo vozijo v sodih domov.

Vučkovske toplice, okrevališče naših najširših plasti, so v vsakem primeru prema lo urejene. Tukaj ne želimo noblesse, niti luksuza, temveč večje baze, več kabin, primerne slačilnice ter mnogo več higijene. Treba samo podjetnosti s kapitalom, ki naj to narodno kopalnice uredi po teh željah in toplice bodo dobile zaradi svoje odlične vode še desetkrat več obiskovalcev, ki jih sedaj odbijajo nepraktičnost, pomanjkanje kabin, omaric ter veliki odsotek higijene.

Vučkovska graba leži le 2 km od banovinske ceste ter bi se lahko uvedel avtomobil, ki bi vozil letoviščarje iz Ljutomerja in Čakovca v Vučkovske toplice, ki jih prevažajo sedaj mnogo predragi vozniki.

Zrak v Vučkovski grabi je zelo dober, kraj je miren, brez prometa tudi komarjev ni, kakor ponekod. Treba je samo podjetnega človeka s kapitalom, ki bi izkoristil vrednost te vode in dobili bi novo dobro zdravilišče za revmatične ljudi. J. B.

Dva bedna požigalca

V sedemdesetem letu sta zakrivila svoj prvi in najbrž zadnji zločin, ko sta zažgala svojo revno bajto

Ljubljana, 25. avgusta.

Dobro četrtino požarov, ki so razmeroma pogosti, zaneti v Sloveniji zločinski roka in le redkokdaj se posreči izslediti, zapreti in kaznovati požigalce. Posebna nagrada banške uprave za osebe, ki pomagajo izslediti požigalce zadnja leta ni bila nikoli izplačana. Zaradi tega so redke obravnave pred sodnim senatom proti požigalcem, včeraj pa sta le dva prišla na zaoženo klopo, ker sta zažgala svojo bajto, da bi dobila zavarovalnino.

Prav bedno sta oba izgledala, človek bi jima ne prisodil takega zločina. Oba stara okoli 70 let, on še za silo trden za svoja leta, ona pa skoraj samo na pol živja. To sta bila upokojeni rudar Jakob Obah in njegova žena Helena z Moravske gore. Obtožnica je dolžila ženo, da je 4. julija na Moravški gori zažgala svojo bajto, da bi dobila zavarovalnino, požar pa se je razširil na dve sosednji bajti in ju vpečel. Mož Jakob je ženo nagovoril, naj podtakne ogenj.

Zgarani rudar Obah se je poročil z vdovo Heelno. Kupila sta si kočjo na Moravški gori za 2000 din. Kočo iz kamenja, pokrito s slamo, ob dveh bajtah, ki sta bili napol zidanci, last Mihe Grčarja in Marjete Kolar. Na samotnem kraju so stale tri bajte, ki so danes žalostno pogorišče. Na Obahovi bajti je bil tudi užitek Marije Vilharjeve, ki se ni razumela z Obahovimi in se je preselila drugam. Obah, Obah pa ji je plačeval vsak dan za užitek po 50 par. Bajta je bila zamenjana, polna uši, prav nič vredna, je izpovedala Helena, da bi si olajšala vest, češ, saj ni bilo dosti škode zaradi bajte, ki sem jo zažgala. Toda nekaj je bila bajta le vredna, kajti Obah jo je zavaroval za 5000 din in je redno plačeval zavarovalnino. Helena je že v preiskavi našela vse okoliščine, po katerih naj bi bilo njeno dejanje vsaj drugim razumljivo, če že ne more biti opravičljivo. In je res velika reva, ter je verjetno, da je izvršila zločin v obupu, v jezi in bedi.

Stara Helena ni mogla na zatožni klopi sedeti, kakor se spodobi, omahnila je v naročje svojega moža.

Ze rojstni podatki obeh so dokazovali, da sta reveža, kajti občina St. Rupert ju ni hotela priznati za svoja, ko je sodinja vprašala, kdaj sta bila rojena. Tudi tamonjši župnik ni ničesar vedel o rojstvu teh bednežev. Obah Jakob je pojasnil predsedniku, da je bil rojen v St. Janžu, v preiskavi pa je dejal, da je bil rojen v St. Rupertu. Stanovala sta zadnja leta v revni bajti na Moravski gori.

Predsednika je zanimalo, kako sta se preživljala. Obah je odgovoril, da ima rudarsko pokojnino. Koliko? Nič več in nič manj kakor 192 din na mesec.

— Kako sta se mogla preživljati s takšno pokojnino?

— Kakor sva vedela in zna!

Nista hotela priznati, da sta tudi beračila od hiše do hiše.

— Ali ste razumeli obtožnico? Je vprašal predsednik Heleno.

Helena je napol gluha in ni razumela, kaj bi rad predsednik zvedel. Mož je s težavo pojasnil, za kaj gre, dvignil jo je s težavo, privlekel do mize pred sodnike ter zakričal v uho: Gospod pravijo, če se čutiš krivo?

Pokazala je orožnikom brazgotine po telesu, ki izvirajo od udarcev njenega prvega danes že ranjega moža. Pokazala je tudi brazgotine od kroglj, ki so ji prestrelile prsa, ko so se spopadli v Trbovljah delavci in orjunaši. Nesreča je hotela, da je takrat zadelo tudi njo, prav s težavo so ji rešili življenje. Od tega časa je slaba v prsih, skoraj ne more stati pokoncu. To je bedna, onemogla starka in kar ne more si misliti človek, kako je mogla zbrati toliko moči, da je na prigovarjanje svojega moža vrgla prižgano vžgalico v kup slame na podstrešju svoje razdrapanje in ušive bajte.

— Tako jih prosim, kakor se prosil samega Kristusa, za milost!

S tem edinim stavkom se je starka zagovarjala pred sodniki. Mož pa je priznal in pristavil, da tudi priznava, da bi vse na novo naredil, če bi dobil zavarovalnino.

Sosed Grčar je imel okoli 13.000 din škode, sosedja Kotarjeva pa okoli 24.000 din, pogoreli sta jima bajti in vse premičnine, ki so bile v njih. Senat je stara zakonca spoznal za kriva in ju je v upoštevanjem številnih olajšilnih okoliščin obsodil vsakega na 4 mesece strogega zapora. Kar zadovoljna sta bila z obsodbo, še mesec dni bosta sedela, pa bo kaznen prestana, če ne bo uspel državni tožilec, ki je prijavil priziv zaradi preizkone odmerjene kazni.

Mednarodne avtomobilne dirke v Beogradu

Dne 3. septembra bodo v Beogradu mednarodne avtomobilne dirke, o katerih lahko brez pretiravanja rečemo, da bodo najbrže, kar jih je kdaj bilo na Balkanu. Razen domačih avtomobilistov so se prijavitli znani tovarniški dirkači iz Nem. čije, Italije in Francije, udeležbo pa so najavili tudi Rumuni, Poljaki in Bolgari. Ze lani so imeli v Beogradu avtomobilne dirke, ki so se jih udeležili samo jugoslovenski avtomobilisti. Dosegle so neprickovan uspeh v vsakem pogledu. Beogradski avtoklub in »Politika« sta se zato odločila, da bosta tudi letos priredila to dirko, vendar pa v znatno večjem obsegu. Prireditelj naj bi bila obenem velikopotezna propaganda za nujnost motorizacije v Jugoslaviji, ki je v tem pogledu močno zaostala za drugimi državami.

Za dirkalno progo so izbrali ceste in ulice, ki vodijo okoli Kalemegdana. Proga je za krožno dirko prav primerna. Po odstranitvi tramvajskih tirov so uvedli avtomobilni promet in so ceste v ta namen razširili. Za dirko bodo progo še bolj preuredili in je v ta namen določen kredit 3 milijonov din. Delavci, ki so noč in dan na delu, razširjajo ovirke, da bodo lahko dirkači na njih dosegli hitrost do 100 km na uro, dočim bo na ravni po mnenju strokovnjakov mogoča celo hitrost do 250 km na uro. Celotna proga je dolga 2749 m in ima tako ugodno lego, da nudi tisočerm gledalcem dober pregled.

Častno pokroviteljstvo nad prireditelji je na prošnjo prirediteljev z največjim veseljem prevzel Nj. Vel. kralj Peter II., ki je sam navdušen avtomobilist. Skoraj gotovo je, da bo teknam osebno prisostvoval.

»Putnik« pripravlja posebne vlake, ki bodo vozili iz vseh krajev države. Iz Ljubljane bo odpeljal poseben brzi vlak 2. septembra zvečer. Pisarna Putnika že prodaja vozne listke. Cena vožnji v Beograd in nazaj je samo 145 din.

Razbojniški napad na starčka

Škofja Loka, 25. avgusta

Na samotnem kraju poti, ki vodi iz Škofje Loke mimo Puštala naprej k Sv. Andreju, je bil v sredo popoldne izvršen tolovski napad na posestnika užitarja Jakoba Božnarja. Božnar je šel po kosilu iz Škofje Loke domov. V zasedi je našel na dva maskirana razbojnika. K nič hudega sluščem Božnarju je pristopil najprej razbojnik, ki je imel glavo ovito v cunjje, da so se videle samo oči in mu vrgel čez glavo sukunčje. Prestrašenega kmetiča je nekaj zasklelo v oči, kakor bi mu bil kdo vrgel je že čutil, kako ga čvrste roke drže za ramena in vrat, da se ni mogel otresti sukunčja. Moška sta potisnila Božnarja na tla in mu odvzela listino s 300 din, staro srebno uro in zlato verižico. Nato sta zbežala v gozd, ne da bi bila Božnarju, ki šteje 81 let, storila sicer kaj hudega. Za roparski napad se je zvedelo šele pozno popoldne. Razbojnikoma je šlo predvsem za denar. Listnico s papirji, ki jih je imel Božnar, sta lopova pustila na poti. Janez Božnar, po domače Alč od Sv. Ožbolta, ki se je za Božnarjem vračal domov, je našel Božnarjevo listino. Ta je potem papirje z izpraznjeno listino vrnil lastniku. Moška, ki sta napadla Božnarja sta menda ves dan oprezovala na žrtev. Videli so opasno dvojico tudi nekateri ljudje, zaradi česar je upati, da bo napad pojasnjen.

ŠAH

Prvi Gabrovškov poraz

V III. kolu finalnega nacionalnega turnirja si je vodeči s tretjo zaporedno zmago še bolj utrdil svoj položaj. Kot črni je igral s prof. Gabrovškom francosko partijo, ki je v nji prišlo do zamenjave figur. Igral je ves čas zelo močno in čeprav se je beli obupno branili, partije ni bilo mogoče rešiti. Ob končnitvi je bila Gabrovškova pozicija tako slaba, da se je pred nadaljevanjem vdal. Bil je to njegov prvi poraz na tem turnirju.

Rabar je nasproti Subariću izbral starejšo varianto damskega gambita. Subarić je naglo izenačil in prišel v prednost. V končnici je imel prostega kmeta, ker pa sta oba nasprotnika imela trdnjavi, je bila partija remis.

V damskem gambitu med Šiško in Šorlijem je beli kmalu zašel v stinjeni položaj. Šorli mu je ugrabil kvaliteto, razen tega pa ga je spravil v hudo časovno stisko. Šiška bi moral v 2 minutah narediti 14 potez, kar mu ni uspelo in je bil kontumecian. Partija je bila itak izgubljena.

Jerman in Gligorić sta igrala Laskerjevo obrambo damskega gambita. Po mirni igri sta se naprotnika porazuloma za remis.

Stanje po III. kolu: Rajković 3, Gligorić in Šorli 2, prof. Gabrovšek, Rabar in Subarić 1 in pol, Jerman pol, Šiška 0.

Iz Zagorja

Sadna sušilnica na Lokah pri Zagorju v obratu. Kakor smo že poročali, je zgradila sadjarska podružnica v Zagorju sadno sušilnico na vrtu g. Ašiča na Lokah. Sušilnica je popolnoma gotova in bo začela s sušenjem v ponedeljek 28. t. m. Nankrat se bo sušilo lahko sadja približno 400 kg in bo suho v 18 urah. Da bo sušilnica lahko služila čim večjemu krogu zagorskega prebivalstva, je odbor napravil poseben pravilnik, ki določa posebna navodila o uporabi sušilnice in sušenju sadja. Odkodnina za sušenje je določena za 100 kg svežega sadja za člane 15 din, za nečlane 20 din. Kdor hoče sadje sušiti v sušilnici, mora prej to javiti upravniku g. Ašiču Tonetu, ki bo sporočil, kdaj pridejo posamezniki na vrsto. To je nujno potrebno, ker bi se v nasprotnem primeru lahko zgodilo, da bi bilo nekateri dni sadja preveč, druge dneve pa bi ga zopet primanjlovalo. V ponedeljek bo upravna sušilnica začela sušiti hruske, ko bo teh znanjalko, pa pridejo na vrsto češnje in kranjčje. Je jabolka, tako da bo sušilnica lahko v lahko do zime. Sušilnica je zgrajena po najnovejšem preizkušnem sistemu in bo lahko prav zadovoljila vse interese.

Presek

— Kaj misliš, kdo bo premagan v kitajsko-japonski vojni?

— Kitajci.

Vali Smerkolova angažirana v Stettinu

Dobila je mesto prve operetne subrete

Ljubljana, 25. avgusta

Pred dnevi je odpotovala Vali Smerkolova v Nemčijo. Pred odhodom se je prijazno odzvala našemu vabilu in povedala našemu poročevalcu marsikaj zanimivega o svojem lanskem angažmaju v Ustju in o svojih načrtih za bodočnost. Vali Smerkolova je med ostimi redkimi našimi gledališkimi ljudmi, ki so se v zadnjih letih kljub izrednim razmeram uveljavili v tujini. Ze drugo leto zapuša Ljubljano ob začetku nove gledališke sezone. Ne moremo reči, da odhaja iz svoje domovine z veseljem, kajti Vali Smerkolova ljubi Ljubljano in ljubi naš oder in našo publiko, zaveda pa se tudi, da si mora mlad človek razširiti obzorje, se učiti tudi v tujini in se zopet vrtni spopolnjen v domače okolje. Ni nam izjavila, da noče nikoli več nazaj, nasprotno, v teku razgovora je ponujala, da je njena največja želja, da bi mogla prej ali slej zopet nastopiti na domačem odru.

Naše gledališko občinstvo ima Vali Smerkolovo še v spominu iz časov, ko je bila članica ljubljanskega baleta. Kmalu po prvih nastopih v baletnih predstavah je zbudila pozornost publike in kritike. Njena izredna nadarjenost, njena teatarska kri se je kmalu pokazala in vedeli smo, da se bo kmalu povzpela iz skupine v sprednje vrste. To se je zgodilo, ko so odkrili, da nima samo temperamenta in dražesti kot pesalka, temveč tudi dober glas.

Z vsim vmezo je začela negovati svoj glas in po razmeroma kratkem študiju in večji je lahko prevzela vlogo subrete. Dobrih uspehov naš teater ni imel nikoli preveč. Vali Smerkolova je izpolnila veliko vrzel, ko je lahko nastopila tudi kot subreta. Prvo tako vlogo so ji dodeli prof. Šest, dirigent Štrif in pesnik mojster Golovin v »Belem konjičku«. Tudi na ta debut se še živo spominjamo. Prvi nastop v subretski vlogi je bil tudi prvi uspeh Vali Smerkolove.

Iz Celja

—c Kogar se tiče. Celjsko mestno kopalnice slovi predvsem po svoji znameniti senčni legi in po svoji primitivnosti, ki nikakor ni v čast velikemu Celju. Mnogo je bilo že pisanih in izraženih želj za zgraditev modernega kopalnice, ki naj bi ustrezalo predvsem zahtevam tujkega prometa in sporta. Naše kopalnice pa popravljajo in krpaajo leto za letom in je bilo za ta popravila doslej gotovo potrošena že toliko občinskega denarja, da bi z njim prav lahko postavili že novo moderno kopalnice. Kljub stalnemu popravljanju so nekatere naprave v takem stanju, da ogražajo življenje še teh redkih kopalcev, ki se kopalnice poslužujejo. Tako je v moškem delu kopalnice prha, ki letos ne deluje v redu in poleg tega se je v zadnjem času gornji del večkrat odlomil ter padel kopalcem, ki so hoteli potegniti za verižico, na glavo ter jih poskočeval. To se je parkrat ponovilo, ker niso takoj, ko se je prha prvič odlomila, namestili novega dela, temveč so kar za silo sestavili skupaj odlomljenega, da je naslednjemu spet padel na glavo. Hvala bogu, da smo sedaj pri koncu kopalne sezone, ker bi sicer gotovo v časopisju čitali, da se je kdo v celjskem mestnem kopalnici težje ponesrečil. — Eden, ki mu je padel del prhe na glavo.

—c Značilen ukrep delavske zbornice. Delavska zbornica je smatrala za primerno in potrebno, da je g. Martinu Plankarju odpovedala mesto hišnika v doisništvu Delavske zbornice v Celju.

—c Obiranje hmelja v Savinjski dolini je v polnem teku. Stevalo obrabceve je letos nekoliko manjše, zaradi česar se bo obiranje hmelja nekoliko dalje zavleklo. Ta zakasnitev pa ne bo prav nič v škodo, ker bo hmelj na teži in kvaliteti še pridobil. Doselej obrano blago je odlične kakovosti in gladko zelene barve. Hmeljski pridelek je letos tudi v dolini od Celja proti Vojnku, zlasti v Šmarjeti in Škofji vasi izredno dobre kvalitete. Povsod kaže, da bo letošnja letina manjša, kakor so pričakovali in napovedovali. Poleg vzornih nakupov je bilo doslej prodanih že nad 1000 stotov hmelja. Plačuje se 40 din za kg.

—c Kako bo Celje proslavilo rojstni dan Nj. Vel. kralja. V četrtke zvečer so se zbrali v mestni posvetovalnici zastopniki vseh celjskih društev in organizacij, da se pogovorijo glede proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki bo 6. septembra. Po kratkem razgovoru je bilo določeno, da bodo na predvečer slavnostne akademije, ter bo mestna občina razsvetlila mestno poglavarstvo in pozvala hišne posetnike, da že na predvečer izobesijo zastave na poslopih. Na praznik zjutraj bo budnica vojaške godbe, po cerkvenih opravilih pa se bodo zbrale vse organizacije, šolska mladina in ostalo občinstvo pred mestnim poglavarstvom, kjer bo slavnostni del proslave, obstoječ iz godbenih, pevskih točk ter slavnostnega govora. Po proslavi od 11. do 12. bo promenačni koncert pred magistratom, ki ga bo priredila celjska vojaška godba. Zvečer bo po mestnih ulicah baklada ob sodolovanju vojaštva in organizacij. Hišni posetniki naj bi ta večer razsvetlili okna, trgovci pa naj bi okrasili okna svojih lokalov. Poleg teh bo imelo tudi sokolstvo svoje proslave.

—c Celje ima svoj regulacijski načrt. Kakor smo že svojačasno poročali, je bil predložen na razpisani natečaj šest načrtov, kako naj bi se mesto Celje re-

Z lahko vestjo so ji režiserji po prvem uspehu izročili nove subretske vloge. Naj omenimo samo »Ples v Savojcu«. A Vali Smerkolova se ni prevzela po prvih uspehih, spoznala je, da se mora še spopoditi v petju. Pevska pedagoginja gospa Loh je začela uvajati v skrivnosti pevske umetnosti v Ljubljani. Poleg naporitnih nastopov pri opernem baletu je bila Vali Smerkolova marljiva in ambiciozna učenka gospe Lohove. V kratkem času je tako napredovala v petju, da ji je učiteljica svetovala, naj se posveti samo petju. Tako je Vali Smerkolova tudi starija. Odsila je na Dunaj in se učila samo petja pri znani pevski pedagoginji ge. Rado.

Z neverjetno naglico je Vali napredovala v petju. Ob koncu sezone 1.1937 je že zmogala nad svojimi številnimi tekmovalkami, ko so iskali na Dunaju subreto za gledališče v Ustju na Labi. Vali Smerkolova je obvestila upravo ljubljanskega gledališča, da ji ponujajo angažmaja v Ustju, izrazila pa je željo, da bi še z večjim veseljem prišla domov. Uprava našega gledališča je z veseljem ugodila njeni želji in jo povabila v Ljubljano. V sezoni 1937/38 smo zopet lahko gledali Vali Smerkolovo kot subreto.

Z velikim veseljem se je tedaj Vali vrnila v Ljubljano in gledališko občinstvo ji je ob vsaki priliki pokazalo, da jo cenijo in ljubijo. Zal pesalka in pevka sama ni bila tako navdušena na svojem mestu, kakor je bila zanj navdušena publika. Razmere v gledališču ji niso dopuščale, da bi se tako razvijala, kakor si je želela. Zato je sprejela angažmaja v Ustju in odpotovala iz Ljubljane v Češkoslovaško. V maju 1938 je podpisala pogodbo na Dunaju, dne 1. oktobra lani je bila že v Ustju. Med tem se so dogodile na Češkoslovaškem velike stvari. Vali Smerkolova je prišla v Nemčijo namestu v Češkoslovaško.

V teku lanske sezone je nastopala kot subreta v Ustju in je imela lep uspeh. Vse začete težave, posebno glede jezika, je srečno premagala. Ob koncu letošnje sezone jo je videl v Ustju posredovalec za angažmaja iz Stettina. Povabili so jo v Stettin k avdiciji, zopet je uspela, ponudili so ji angažmaja, Vali Smerkolova je podpisala pogodbo za prvo operetno subreto v mestnem gledališču v Stettinu, katerega vodi intendant dr. Storz. Njena prednica na tem mestu je bila po narodnosti švedinja.

Skoda je, da Vali Smerkolove nismo videli pred odhodom v Nemčijo tudi v Ljubljani. Domenila se je že za gostovanje v Ljubljani, imela je tudi že nekaj skušenj, toda nastale so neke ovire in gostovanje je padlo v vodo. Upamo pa, da jo bomo videli letos jeseni kot gosta v naši operi.

Mestno poglavarstvo objavlja sedaj, da je bilo projektantom načrtov podeljenih šest nagrad odnošno so se načrti odkupili. Prvo povečano nagrado 25.000 din je dobil inž. arh. Jamnik iz Zagreba za osnutek »G«, druga nagrada ni bila podeljena nikomur, prvo tretjo nagrado 10.000 din je dobil inž. arh. Umek za osnutek »2979«, drugo tretjo nagrado 10 tisoč din za osnutek »C« inž. arh. Sever in inž. arh. Bežek iz Ljubljane. Osnutka »Maka« in »1783« sta bila odkupljena po 4500 din, osnutek z geslom »1212« pa za 3000 din. Vsi osnutki so interesantno vpogled v sobi 44 mestnega poglavarstva v Celju do vključno 5. septembra t. l. Projektanti osnutkov se vabijo za pismeno obvestilo, ali pristajajo na odkup ter na —c Nedeljsko dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri g. dr. Frenschak v Cankarjevi ulici 6.

—c Pozabljen je bil na mestnem poglavarstvu ženski dežnik s pokromanim ročajem in ženska pletena ročna torbica. Lastnica naj se javi pri predstojništvu mestne policije na stražnici.

—c Razbojniški napad. Dva roparja sta napadla v bližini Polzele nekega krošnjarja. Ko je namreč šel v četrtke zjutraj okrog 8. krošnjar Josip Panič iz Djuermanca v savski banovini po poti, ki polje skozi gozd iz Sv. Andraja proti Polzeči, sta mu zastavila pot dva neznanca ter zahtevala, da jima izroči vse denar. Na poziv je Panič dvignil roki kviku ter pustil, da sta ga razbojnika vsega pregledala ter mu odvzela 500 din gotovine, kolikor je imel pri sebi. Blago in uro, ki ni bila veliko vredna, sta mu pustila ter izginila v gozd. Eden izmed razbojnikov je bil visok, širok in krepak ter star okrog 30 let, drugi pa je bil manjši, debele postave ter tudi mlajši. Oba sta imela s seboj nož in samokres. Panič je zavezo prijavil žandarmerijski postaji v Zalcu.

—c Prste mu je zdrobilo. Ko je bil Andrej Zelič iz Jelce pri Stivnici zaposlen pri mlatvi za mlatnico na ročni pogon, mu je zgrabila prste leve roke ter mu jih zdrobila.

—c Celjski nogomet bo v nedeljo v znamenju borbe za prve prvenstvene točke med Atletiki in Celjem. Tekma, za katero vlada med celjskimi športniki krogi veliko zanimanje, bo pri Skalni kleti in se bo pričela ob 17.

Iz Kamnika

—c Kolo jugoslovenskih sester in ženske podružnice CMD v Kamniku sta 22. t. m. imeli v prostorih Narodne čitalnice skupno žalno sejo za pokojno gospo Miljutino Trampuzev, ki je bila podpredsednica oziroma odbornica v navedenih društvih. V bralni sobi, ki je bila za žalno prireditelj primerno opremljena in okrašena s sliko pokojnice, se je zbralo skoraj vse članstvo. Žalne govore sta imeli predsednica K. J. S. ga. Anica Karba in tajnica CMD ga. Marija Rupnikova. Iz njunih govorov se je videlo, kakšna izguba je doletela društvi in kakšna vrzel bo nastala za njo, ki se je pred kratkim v polni meri in z vse dušo udeleževala društvenega življenja. Nedavno se je kot delegatka Kamnika udeležila skupščine CMD v Ljutomeri ter se od tam vrnila navdušena in polna načrtov za bodoče delo. Nenadna smrt ji je prekržila vse načrte. V počastitev spomina blagopokojnice so ob tej priliki odbornice KJS in CMD zbrale znesek 300 din za kamniške reveže. — Namesto cvetja na grob pokojne gospe Miljutine je odvetnik dr. Konrad Janežič podaril Kolu jugoslovenskih sester v Kamniku znesek 200 din v socialne namene, dalje dr. Franc Lokar, odvetnik iz Ljubljane 150 din kamniškemu Sokolu, Adolf Vadjnal v Kamniku 100 din istotako Sokolu ter inž. Viktor Rebolj iz Črne pri Prevaljah 120 din ženski podružnici CMD. V imenu vseh, ki so jim ti velikodušni darovi naklonjeni, darovalcem najlepša zahvala.

3. septembra od 13. do 18. ure

VSI V POSTOJSKO JAMO

VELIKA PODZEMSKA VESELICA

Prijave se sprejemajo pri PUTNIKU v Ljubljani, Tyrševa c. 11. Telefon št. 24-72. Pojasnila: ENIT, Parizije 16, Beograd — in pri vseh uradih »Putnika«.

DNEVNE VESTI

— **Važno za znanje početnika jesenskega ljubljanskega veselice.** Če si pri postajni blagajni nabavite za ceno 2 din rumeno železniško legitimacijo ter celo vozovnico do Ljubljane in si potem pri prihodu na veselice pustite rumeno železniško izkaznico potrditi, se lahko z isto zastoj vrnete domov. Ta vozna olajšava bo v veljavi za potovanje v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra, za povratek od 2. do 16. septembra.

— **Hranilne vloge stalno naraščajo.** Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so tudi v juliju narasle vloge pri 29 slovenskih samoupravni hranilnicah in sicer za skoraj 20 milijonov din na 1.152.897.261 din, medtem ko je znašal porast v juniju nad 17 mil. Vloge na knjižice so narasle pri 11 hranilnicah in sicer za 2,4 mil. na 666.797.114 din, vloge v tekočem računu pri 16 hranilnicah (izmed 21, kolikor jih sploh ima tekoče račune za 17,3 mil. na 486.100.147 din, skupne vloge pa pri 12 hranilnicah. Tudi število vlagateljev kaže zelo ugodno sliko. Število vlagateljev na knjižice se je povečalo pri 12 hranilnicah skupaj za 437 na 125.373, število tekočih računov pri 9 hranilnicah za 27 na 6.606, skupno število vlagateljev pa pri 12 hranilnicah in sicer za 464 na 131.979. Gibanje vlog v juliju je torej v vsakem pogledu zelo razveseljujoče in je bil mesec julij doslej najugodnejši v tekočem letu.

— **Izvoz lesa iz naše države je bil leto julija za 88% večji** kakor lani v istem mesecu. Po uradnih statističnih podatkih je izvoz lesa v juliju letos znašal 119.490 ton v vrednosti 112,9 milijona din. Lani istega meseca smo pa izvozili 69.241 ton lesa v vrednosti 60,1 milijona din. Letos je bil torej izvoz lesa po količini za 72,57% večji kakor lani, po vrednosti pa je presegal lanskega za 87,85%. Skupno znaša izvoz lesa v prvih letošnjih sedmih mesecih 737.118 ton v vrednosti 629,7 milijona din. V istem razdobju lani pa je znašal izvoz lesa 543.264 ton v vrednosti 477,1 milijona din. To se pravi, da je bil letos v prvih sedmih mesecih izvoz lesa večji za 193.854 ton ali 35,68%, po vrednosti pa za 152,6 milijona din ali 32%.

— **Število nezaposlenih v juliju.** Osrednja uprava za posredovanje dela v Beogradu je zbrala podatke o številu prijavljenih nezaposlenih pri javnih borzah dela v državi. Julija je iskalo delo pri vseh javnih borzah dela v državi skupno 48.366 nezaposlenih. Skupaj s številom nezaposlenih, prijavljenih prejšnje mesece, je bilo prijavljenih 68.154 nezaposlenih. Ob koncu meseca je ostalo registriranih 17.509 nezaposlenih. Borze dela so nudile jul. zaposliti 2962 nezaposlenih. Delo je dobilo 2346 nezaposlenih po posredovanju borz dela. V primeri s prejšnjim mesecem je bilo 2331 več prijavljenih nezaposlenih in 96 manj službenih mest. V primeri z istim mesecem prejšnjega leta pa je bilo 10.625 več prijavljenih nezaposlenih delavcev in 632 več razpoložljivih službenih mest. Podpore je prejelo skupno 10.938 nezaposlenih in izplačanih je bilo 1.748.333 din. 1. avgusta je bilo pri vseh javnih borzah dela prijavljenih 12.848 moških in 5138 nezaposlenih žensk, skupno 19.081 nezaposlenih.

— **V Bujavici iščejo petrolejska ležišča.** V Bujavici in Gojilu, okrog 100 km od Zagreba, že dalje časa iskajo večje količine zemeljskega plina. Ugotovili so, da je tam več milijonov kubnih metrov zelo dobrega zemeljskega plina. S tem plinom razsvetljujejo vagono naših železnic in nad 400 avtomobilov uporabljata ta plin kot pogonsko sredstvo. Razen tega uporabljajo zemeljski plin iz Bujavice v nekoliko manjših količinah tudi že v nekaterih mestih, n. pr. v Sisku, v Ljubljani, Splitu, Dubrovniku itd., pač pa ga še zelo malo izdelujejo v Zagrebu. Obstoja že načrt, da bi dobivali plin iz Bujavice naravnost v Zagreb ter ga uporabljali namesto iz premoaga pridobljenega svetilnega plina. Že dalje časa so domnevali, da morajo biti v Bujavici tudi večja ležišča nafte in je zdaj začelo nemško podjetje »Rudokop«, delniška družba, postavljati instalacije za poskusna vrtnanja in sicer v sporazumu z družbo »Ujanik, d. d.« iz Zagreba. Družba Ujanik je namreč lastnica naprav za vrtnanje do ležišč zemeljskega plina v Bujavici. Podjetje je opremljeno z zelo dragimi stroji za vrtnanje, kar mu bo omogočalo preiskati teren do globine 3000 m. Za ta preiskovanja kažejo gospodarski krogi zelo veliko zanimanje.

— **Dečji dom Franje Tavčarjeve v Krajevici sprejema v mesecu septembru goste** proti plačilu 35 din za odrasle, za otroke od 6. do 14. leta 25 din in za otroke do 6. leta starosti 15 din dnevno. Občinska taksa za odrasle dnevno 3 din. Prijave sprejema uprava doma Franje Tavčarjeve, Kraljeva c. 402—n.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo po večini oblačno in spremenljivo vreme, ponekod tudi manjše padavine. Včeraj je bila najvišja temperatura v Splitu 27, v Dubrovniku 26, v Kumboru 25, v Beogradu, Sarajevu in na Rabu 24, na Visu 22, v Mariboru 20, v Ljubljani in Zagrebu 19 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,5, temperatura je znašala 16,7.

— **V Lozovcu so začeli izdelovati čisti aluminij.** Doslej je tovarna v Lozovcu uporabljala iz Ljubljane od kemične tovarne v Mostah aluminijev oksid kot poirabnik za produkcijo aluminija, sedaj se je pa tovarna »Aluminije« povsem osamosvojila in izdeluje sama čisti aluminij na elektroni, tični način iz boksita.

— **Huda prometna nesreča na državnih cestah pri Novem Sadu.** V četrtek zvečer se je pripetila na novi državni cesti blizu Novega Sada zelo huda avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje majorja Stevana Gjurovičevića in prof. Blaža Pušcoviča iz Subotice. Ponesrečili so se tudi šest meteoroloških postaje v Zemuni, podpolkovnik Ljubomir Gjurjić s čeno. Tudi on je hudo ranjen. Kakor kažejo dosegajoče preiskave, je nesrečo zakrivil sam major

Gjurovičević, ki je šele pred dvema mesecema položil soferski izpit in še ni bil dovolj več sofarjan. Hotel je prehiteti podpolkovnika Gjurjića, ki se je vozil pred njim, a je zavozil tako nespretno, da je prišlo do karambola ter usodne nesreče.

— **Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«** — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta št. 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrovani prospekti brezplačno na razpolago pisмено ali osebno. — **Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi.** Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojepisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izpričeval, rodbinske doklade železniške karte). Šolsna zbirna. Zahtevajte prospekt!

— **Vagon obvisel nad 35 m globokim prepadom.** Pri postaji Solana pri Sarajevu se je pripetila v četrtek nenavadna železniška nesreča, ki — silno vznemirila potnike. Ko je potniški vlak vozil po mostu, je skočil s tira zadnji vagon ter obvisel ob mostni ograji nad 35 m globokim prepadom. K sreči je bil strojevodja toliko prisoten, da je takoj ustavil vlak in da so potniki lahko zapustili vagon vsaj živi. Nekaj jih je bilo laže ranjenih. V začetku se jim je zdelo, da vagona ne bodo mogli več spraviti na tiri in so ga hoteli spustiti v prepad, vendar tudi tega niso mogli narediti, ker je pretila nevarnost, da se bo most podrli. Končno so se odločili za demontiranje vagona, kar je trajalo šest ur.

Iz Ljubljane

— **Promenadni koncert.** Turistični odbor za mesto Ljubljano bo priredil danes ob 20.15 promenadni koncert v Rožni dolini na križišču Ceste VIII in III. Koncert bo izvajala godba Viš—Glince. Koncert bo samo ob lepem vremenu.

— **Iz kolestarske organizacije.** Kolesarji v Ljubljani, ki se zanimajo za ustanovitev kolestarske organizacije, naj pridejo drevi ob 20. v gostilne k »Lovcu« na vlogu Bleiweisove in Rimske ceste, da se pogovorimo in eventualno ukrenemo potrebne korake za ustanovitev kolestarske organizacije. — J. K.

— **Iz Šolske in damske torbice, aktovke, kovčke — ERJAVEC,** trgovina usnja Stari trg 13, Ljubljana.

— **Iz Ljubljanske občine slov. lovcem.** Zveza lovskih društev bo priredila 2. in 3. septembra velike lovске strelske tekme, da zbudijo večje zanimanje za strelski sport, ki ni važen samo za lovce, temveč ima tudi poseben pomen za obrambo države. Našim vrlim strelcem za spodbudo so razni odličniki darovali prav dragocena in lepa darila za nagrade. Med temi nagradami je tudi darilo ljubljanskega župana dr. Adlešiča, lepo oblikovana srebrna kupa. Mestni inženjer arh. Boris Kobe, ki je napravil osnutek za to darilo, je prav srečno poudaril, da je namenjeno lovcem. Sama kupa je namreč vsa srebrna in deloma polirana, deloma pa motna, edino njena notranjost je pozlačena, iz svetle noge pa raste kapitalno smrkovsko rogovje in podpira tulpanasto oblikovano čašo z močnim pokrovom, ki se odkriva z visokim tankim primečem. Okrog čaše teče vgrvirani napis: »DR. URO ADLEŠIČ ŽUPAN MESTA LJUBLJANE MCMXXXIX«, ki obema ljubljanskim grb. Posebno pa sta srebrna kupa in temno rogovje pozljevina z vdelenimi rubini, ki kakor kaplje krvi krase podstavek in rogovje samo. Županova lovska kupa je namenjena za prehodno darilo in bo gotovo razveselila nagradjenega strelca, saj predstavlja prav odlične izdelek naše umetnostne obrti in dokaz velike sposobnosti projektanta in pasarske trdnike Brata Zmuc na Tyrševi cesti 23.

— **Iz Razpisu abonmaja za gledališko sezono.** Na drugem mestu pričujemo razpis abonmaja Narodnega gledališča v Ljubljani za sezono 1939/40, ki ga nam je poslala gledališka uprava. K razpisu pripominjamo, da se uprava pogađa z bivšim članom ljubljanske drame G. Zvonimirov Rogozom za enomesečno gostovanje v naši drami in sicer meseca novembra. G. Rogoz Zvonimir bi nastopil v Dostojevskega drami »Idiot« in še v enem delu. Tudi operno vodstvo se pogađa z različni odličniki našimi pevci, ki delujejo izven Ljubljane, za stalna gostovanja. Abonma se bo začel sprejemati v ponedeljek 4. septembra. Cene so iste kakor v pretekli sezoni, prav tako tudi število predstav in redi abonmajev.

— **Iz Stanovalci Mirja** so pred kratkim v našem listu izrazili željo, naj bi mestna občina tudi tam uredila cestišča, zlasti pa podaljške Marmontove ulice. Z magistrata smo dobili odgovor, da mestno cestno nadzorstvo popravlja vse ceste po potrebi in bo tudi podaljške Marmontove ulice uredjen takoj, ko bo na razpolago parni valjar, ki je sedaj v popravilu.

— **Iz Za mestne reveže je daroval g. Andrej Sarabon,** veletrgovec na Zaloški cesti, 300 din v počastitev spomina pok. dr. Mirolava Lukana, mestna vrtnarija pa je v znamenje tega darila položila na krsto venec s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka darovalcu najlepšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

— **Iz Sokol na Viču** bo priredil jutri popoldne v prijaznem gostilni na Vrhnovih piknik za svoje članstvo, naraščaj in deco. Odbod točno ob 13. izpred sokolskega doma. Vabimo vse članstvo Sokola, naj se tega piknika udeležijo v polnem številu. V primeru skrajno slabega vremena bo v dvoranji sokolskega doma prijateljski sestank.

težko verigo. Edino na Jernejevo nedeljo, ko derejo siskarji svojega slavnega komarja, ki pa je nasproti krokodilu v Zlebeh pravcata mušica, bo ta slavna zverna krotka kakor jajček. Vse to zgolj zato, ker bo jutrišnje nedeljo pri starinski cerkvi sv. Marjete žegnanje ali bob. Vabljani ste vsi Ljubljanci, še posebno pa prijatelji železnih lanin, ki vam nudijo v lepi zimski obleki toliko zabave, da si to nedeljo zanesljivo ogledate linterne v Zlebeh. Sam linter bo deli krofe na prijaznem hribečku, kjer že vihra vsem v pozdrav naša zastava.

— **Iz Gostilna četa v Sp. šiški** priredi jutri, v primeru slabega vremena pa 3. septembra na znanem Koserjevem vrtu nasproti pivovarne Union veliko veselico, združeno s sekanjem po receptu rejenega komarja, ki bo v slast vsakemu. Poskrbljeno bo za dobro kapljico in ples. Igrala bo vojaška godba 40. p. p. Triglavskega. Začetek ob 15. popoldne. 404—n.

— **Iz Komar pa z muho pleše.** — Jutri vesela zabava. Gostilna Martine, Zg. šiška. 403—n.

— **Iz Obrtni oddelek mestnega poglavarstva** 4. in 5. septembra zaradi snaženja prostorov ne bo posloval za stranke.

— **Iz Statisti,** ki so pripravili sodelovati v novi sezoni v našem gledališču, predvsem v drami, naj se javijo v nedeljo 27.

Sokolstvo in proslava kraljevega rojstnega dne

Navodila Saveza SKJ vsem bratskim edinicam

Blizu se 6. september, rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. dan sokolskih in narodnih svečanosti, ko mora vsaka sokolska edinica vsako leto do zaključka sokolske Petrove petletnice 1. 1941 zastaviti vse svoje sile za delo, ki si ga je začrtala, da ga bo izvršila v teku sokolske Petrove petletnice.

Jugoslovensko sokolstvo bo letos na posebno svečan način proslavilo 16. rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Vse sokolske edince naj store vse, da bo ta največji jugoslovenski in sokolski praznik veren in dostojen izraz brezmejnje ljubezni, ki jo goji ves jugoslovenski narod skupno s sokolstvom do svojega vzvišenega mladega kralja.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije bo skupno z vsemi svojimi župami, društvi in četami zastavil vse svoje moči, da bo letošnja proslava kraljevega rojstnega dne tako po veličastnosti in sijaju, kakor tudi po številu sokolstva in naroda nadkrilila vse dosedanje.

Savez SKJ prepuča vsem sokolskim župam, da same po kraljevih priključkih organizirajo proslave na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. po svojih edinicah.

V želji, da olajšamo izvedbo proslave, predlaga starešinstvo saveza SKJ splošni

KINO MATICA, Zopet vlada veliko zanimanje in navdušenje za naj-novejši Tarzanov junaki film **TARZAN - JUNAK** ob 16., 19. in 21. uri! junaki film v novih pustolovčinah, ki prinašajo vedno in vedno nove boje in nova junakstva.

Film je moderno delo »Zločin in kazen« ter je najboljši nagradjeni francoski film. Odlična igra Baraulta, Fresnaya in Viviane Romance, ki dovršeno kreirajo svoje vloge. **KRIK ULICE** Režija: Jeff Musso. **KINO SLOGA,** tel. 27-80 Rokopis: Liam O'Flaherty, avtor PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. uri romana »NOC PO IZDAJI«.

Ljubavni roman: dva moža in ena žena, lepa, zapeljiva, v brezmejni puščavi... **Charles Vanel — Jean Pierre Aumont in prekrasna Marta Labarr** **PREDSTAVE** ob 16., 19. in 21. uri jutri (v nedeljo) ob 17., 19. in 21. uri.

t. m. med 10. in 11. v dramskem gledališču. — **Iz Opozarjamo** na današnji oglaš modno krojaštvo Joško Počivavček, Vošnjakova ulica 4. Sprejemam v barvo in kem. čiščenje oblek pod 15letnim strokovnim vodstvom g. Mile Prezelj za A. Wagner iz Radovljice.

S. O. S. SAHARA KINO UNION — Tel. 22-21

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79.

Prvi film CARMEN LAHRMANN, dražestne nemške Shirley Temple

Monika

V glavnih vlogah: Maria Andergast, Ivan Petrovič

Predstava danes ob 1/9. uri. Jutrišnja predstava odpade zaradi komarjeve veselice Sokola. V ponedeljek ob 1/9.

Prihodnji spored: **V sedmih nebesih**

strojni in elektrotehniški odsek) se bodo sprejemale v torek, dne 29. avgusta t. l. od 8.—11. ure. Prijave za sprejem v I. letnik delovodske šole (gradbeni oddelek), moške obrtne šole (kiparski, keramiški in graverski oddelek), ženske obrtne šole (oddelek za obleke, oddelek za perilo in oddelek za umetna dela) ter banovinske šole za glasbila se bodo pa sprejemale v petek, dne 1. septembra t. l. od 8.—11. ure. Na strojnem, elektrotehničarskem in mizar-skem oddelku delovodske šole za tekoče šolsko leto 1939/40 ne bo vpisovanja za prve letnike. Podrobnejša navodila glede vpisovanja so objavljena na razglasni deski v šolskem vestibulu.

— **Vpisovanje v šolo ljubljanske Glasbene matice.** Starši, ki žele, da bi bili otroci v bližnji bodočnosti sprejeti v državno glasbeno srednjo šolo, se opozarjajo, da je po uredbi o umetniških šolah z dne 9. avgusta 1939 nižja šola bivšega drž. konservatorija za novostopivšce gojenke ukinjena. Vstop v državno glasbeno srednjo šolo, ki ima veljavno popolne srednje šole, pa je mogoče le na podlagi uspešno opravljenega sprejemnega izpita. Vso za sprejemni izpit predpisano teoretično in praktično glasbeno predznanje pa si morejo gojenki najlažje in zanesljivo pridobiti v šoli Glasbene matice. Vpisovanje bo od 1. do 4. septembra v šolski pisarni, Gosposka ulica 8-I.

— **Vpisovanje v drž. glasbeno srednjo šolo (konservatorij)** bo od 1. do 15. sept. za gojenke, ki so posejali državni konservatorij v šolskem letu 1938-39, od 1. do 5. sept. pa za novostopivšce, ki morajo opraviti do 10. sept. sprejemni izpit. Vpisovna odnosno sprejem bo le v izjemnih slučajih dovoljen do 1. oktobra. Sprejemali se bodo le redni gojenki.

Iz Škofje Loke

Na drž. meščanski šoli bodo popravni izpiti v četrtek 31. t. m., vpisovanje pa 1., 2. in 3. septembra dopoldne. Vsa potrebna navodila za vpisovanje in začetek šolskega leta so razvidna iz oznanila na oglašni deski. Brez dokumentov (izpričeval, davčno potrdilo in za prvi razred tudi rojstni list) se ne more vpisati.

Z Ježice

Veselic del. kult. društva »Vzajemnost« v Stožicah, ki je bila napovedana za nedeljo 27. t. m. na vrtu gostilne »Urbanček«, ne bo, ker nam občinska uprava na Ježici ni dala dovoljenja.

Odbor del. kult. društva »Vzajemnost« v Stožicah

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 26. avgusta katoličani; Cefirin

JUTRI: Nedelja, 27. avgusta katoličani; Jožef

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Tarzan — junak

KINO UNION: SOS Sahara

KINO SLOGA: Krik ulice

KINO ŠISKA: Monika

PLAVALNE TEKME: Česki PK : Ilirja ob 20.30 na kopališču Ilirije

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Restjeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar. Viš — Tržaška cesta.

MESTNO ZDRAV. DEŽURNO SLUŽBO bo opravil od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. ure jutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Tyrševa cesta 62/I., telefon št. 27-29.

Šolstvo

— **Združene trgovce v Ljubljani** naznaja: Vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo bo za vse razrede od 29. avgusta do 2. septembra vsakokrat ob 9. do 11. ure dopoldne in od 14. do 17. ure, razen v soboto popoldne v pisarni Združenja trgovcev. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo pri vpisovanju predložiti zadnje šolsko spričevalo, zdravniški izvid in učno pogodbo. Za sprejem je treba imeti najmanj dokončano višjo narodno šolo in pa tri razrede srednje ali meščanske šole. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo sprejeti učenci le v primeru zadostnega prostora. Novinci, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Vsak učence vplača pri vpisu 400 din šolnine, novinci pa še 100 din sprejemnine. Pri vpisu predloži vsak učence lanske spričevalo. Učenci (sko) III. razredov plačajo poleg šolnine 400 din še 100 din oprotnine. Popravni in jesenski zaključni izpiti bodo v sredo 30. avgusta od 14. ure dalje. Podrobnosti so razvidne na šolski deski. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 11. septembra t. l. (—)

— **Vpisovanje na »Slogini«** glasbeni šoli bo od 1. septembra dalje vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 18. v šolski pisarni Pražakova ulica št. 19 (Ljubljanski dvor). Šola poučuje: solo-petje, klavir, gosli, violo, čelo, kontrabas, flavto, klarinet, oboe, trompeto, rog, pozavno, kitaro — po potrebi tudi druga glasbila — in teoretične predmete. Goji tudi komorno glasbo, orkestralno igro in mladinsko zborni petje.

Na drž. I. deski meščanski šoli v Ljubljani Frule bodo popravni izpiti v torek 29. avgusta; pričetek ob 8. Vpisovanje za prihodnje šolsko leto bo 1., 2. in 3. septembra, vsakokrat ob 8. do 12.

— **Državna tehniška srednja šola v Ljubljani.** Prijave za sprejem v I. letnike tehni. srednje šole (arhitektonsko-gradbeni,

Obvestilo.

Čenjenemu občinstvu sporočam, da sem prevzel

znano krojaško delavnišico

Anton Prezelj — Vošnjakova ul. 4

Jamčim za prvovrsten kroj in izdelavo. Nizke cene! Istotako se pripravota tam se nahajajoče

sprejemališče za kemično snaženje in barvanje oblek za WAGNER — RADOVLJICA, pod strokovnim vodstvom gospe M. PREZELJ. Vsa oblačila se vam v krojačnici elegantno zlikajo, na željo tudi popravijo, tako da imate za majhno ceno novo obleko. Priporočata se

Mila Prezelj

sprejemališče za A. Wagner

Joško Počivavček

modno krojaštvo

Vošnjakova ulica 14

Stavbni program tehniške fakultete

Kakšen je načrt za nova poslopja

Ljubljana, 26. avgusta. Pred tedni smo seznanili javnost v glavnem o stavbnem programu tehniške fakultete ljubljanske univerze. Ob tej priložnosti pa nameravamo opisati načrt za nova poslopja tehniške ob Aškerčevi ulici.

Tehniška fakulteta naše univerze razen medicinske fakultete najbolj trpi, ker njeni zavodi ter oddelki nimajo primernih poslopij. Stara poslopja tehniške ob Aškerčevi ulici je provizorij; bilo je sezidano le za silo, da so posamezni oddelki dobili časovno streho. Z razvojem univerze pa tudi mlade slovenske znanosti so postali prostori v starem poslopiju tako tesni, da je zaradi tega resno ovirano redno delo. Razen tega to poslopje ni moglo sprejeti pod streho celo vrsto univerzitetnih zavodov, ki spadajo v tehniško stroko ali so z njo več ali manj v tesni zvezi. Tako je moral n. pr. kemični inštitut zivotariti v reaktorni kleti v Vegovi ulici, rudarski inštitut je v mali vill nasproti stare tehniške zavoda za strojništvo je v gosteh v prostorih zavoda za elektrotehniko v pritličju starega poslopija itd.

konapetostnega laboratorija bo znašala 16 metrov. Iz srednjega dela poslopija bo v prvem nadstropju prehod v zvezni trakt, kjer bodo predavalnice za skupne predmete, tako da bodo tja zahajali dijaki iz vseh treh drugih traktov k predavanjem.

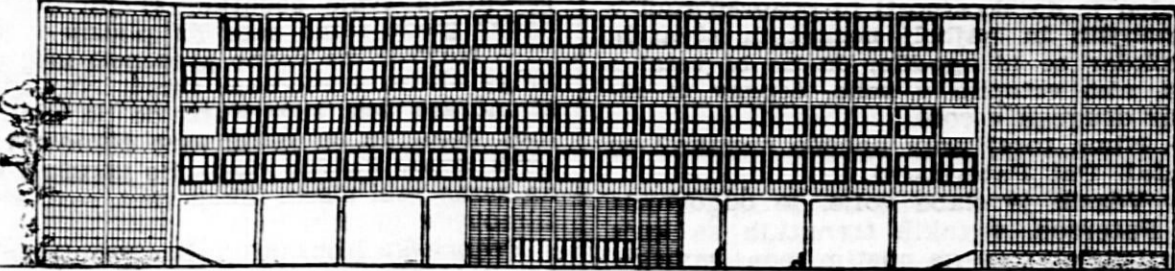
Zveza med trakti

V srednjem traktu, ki bo priključen k zveznemu med traktom kemičnega inštituta in šavoda za elektrotehniko, bodo prostori za vse splošne predmete, ki po svojem značaju posegajo medsebojno v razne tehniške stroke. V pritličju bodo nameščeni težji stroji in tu bo tudi laboratorij zavoda za preiskavo materiala in velika dvorana kot predavalnica, namenjena tudi občinstvu. Nadalje bo tam predstojnik zavoda za preiskavo materiala s primernimi sobami zase in asistenta, kakor bodo tudi drugje v nadstropjih zavodom povsod priključen profesorjeve sobe, toda profesorjeve sobe bodo povsod imele nižjo nadstropno višino kakor učni prostori, ker je projektant umno porabil pro-

V drugem nadstropju zveznega trakta bosta oddelka za visoke radnje, industrijske konstrukcije ter nauk o gradivu. V srednjem traktu istega nadstropja pa bo oddelak za arhitekturo. Inštituta za visoke gradnje in konstrukcije bosta imela skupne predavalnice in ločene risalnice (seminarje). V tretjem nadstropju zveznega trakta bosta oddelka za ceste in železnice ter za vodne gradnje, a v srednjem traktu mostovi in gradbena mehanika ter železobetoni. Nad tretjim nadstropjem srednjega trakta bo terasa, kakor je tudi delno nad tretjim nadstropjem poslopija zavoda za elektrotehniko, kjer bodo najbrž imeli kratkovalovno radijsko postajo. V četrtem nadstropju zveznega trakta bodo prostori univerzitetnih dijskih klubov, citalnice, knjižnica in sobe za profesorje goste, ki niso predavatelji samostojnih inštitutov.

Načrti plod zrelega proučevanja

Natančnejši opis velikega načrta ni mogoč v enem samem časopisnem članku; posamezne zanimivosti bomo se opisali o priliki. Sedaj naj samo naglasimo, da je načrt plod zrelega, daljšega proučevanja ter da je nastal v sporazumu s predstojniki posameznih univerzitetnih zavodov. Nudi vse, kar pač lahko zahtevajo od idealne rešitve vprašanja, kako bi smotno združili inštitute tehniške fakultete tako, da bi bilo znanstveno delo čim bolj olajšano ter neovirano in da bi bilo omogočeno neovirano šolanje, čeprav sedaj ni. Naj mimogrede omenimo, da nekateri vodni inštituti niti svojih risalnic. Načrt dober in moramo si želeli, da bi bil čim prej uresničen. Kakor smo naglasili že začetnik, zahteva naša univerza za svojo izpolnitev od države mnogo manj kakor zagrebška in beogradska. Že zato smemo upati, da bodo postopno odobreni krediti za zidanje vseh še potrebnih univerzitetnih poslopij.

Prečelje projektiranega bloka tehniške fakultete ob Aškerčevi ulici

Načrti so pripravljani

Zadnje čase je vendar prišlo do večje akcije za izpolnitev naše univerze ter za zidavo poslopij tehniške fakultete. Z novim poslopijem kemičnega inštituta, zavoda za strojništvo in zavoda za mineralogijo (prvi dve poslopji že zidajo) tehniška fakulteta seveda ne bo spravila pod primerno streho vseh svojih oddelkov. Potreben je obširnejši program, ki bo zajel vprašanje, kako dati vsem oddelkom primerne prostore in jih smotno povezati med seboj. Program je izdelan. Izdelani so tudi že idejni načrti, ki so proučevali že tako dobro, da je mogoče izdelati glavne, vložne načrte brez bistvenih sprememb. Delno so izdelani tudi vložni načrti in tehniška fakulteta lahko že stopa pred javnost s svojim programom, ki ga bo treba z vso odločnostjo zagovarjati v Beogradu. Načrti so že toliko dozoreli, da jim ne bo več nasprotovala banska uprava in tudi mestna občina soglasja z njimi.

Razpisani je bil ožji natečaj za izdelavo idejnih načrtov. Klub arhitektov je izdelavo poveril trem arhitektom in razpisnišče je izbralo načrt inž. arch. Tomaža Štruklja.

Blok štirih velikih poslopij

Po tem načrtu je projektiran velik blok fakultetnih poslopij ob Aškerčevi in Snežniški ulici ter na prostoru starega poslopija. Skupno s poslopijem kemičnega inštituta, ki ga sedaj zidajo, bodo poslopja povezana med seboj z zveznim traktom ob Aškerčevi ulici. Poslopje kemičnega inštituta stoji ob Murnikovi ulici. Pravokotno nanj bo zidano ob Aškerčevi ulici zvezno poslopje, ki mu bo priključeno ob dvoriščni, južni strani srednje poslopje sporedno s kemičnim inštitutom, na koncu sporedno s Snežniško ulico, pa bo stalo veliko poslopje zavoda za elektrotehniko. Po tem načrtu bodo torej zidali še tri večja poslopja, ki bodo tvorila s kemičnim inštitutom velik blok.

Poslopje zavoda za elektrotehniko

Največje bo poslopje zavoda za elektrotehniko ob Snežniški ulici. Po prvotni zamisli bi poslopje segalo do hodnika Aškerčeve ulice kakor sedaj staro poslopje, a mestni gradbeni urad je temu nasprotoval. Ker ni bilo mogoče doseči tudi sporazuma, da bi poslopje stalo za nekaj metrov bližje proti rimskemu zidu, kolikor bi naj bilo odmaknjeno od sedanje stavbne črte ob Aškerčevi cesti, je moral projektant temeljito spremeniti načrt tega trakta, vendar pa to ni vplivalo na splošno zamisel in ne na sosednji projektirani poslopji. Poslopje zavoda za elektrotehniko bo odmaknjeno od Aškerčeve ceste, od sedanje stavbne črte za 4 do 5 m. Zvezni trakt, ki bo stal vzdolž Aškerčeve ulice, bo umaknjen od ulice še nekoliko bolj in ker pritličje ne bo izzidano, temveč bo porabljeno za veliko odprto avlo brez sten, se ne bo nudil vtis, da je ulica stisnjena med zidovje, čeprav bodo nova poslopja okrog 25 m visoka. Skozd odprto pritličje zveznega trakta (pritličje bo 5 m visoko, a njegova tla bodo 2 m nad terenom), se bo tudi nudil neoviran pogled na dvoriščne vrtove, odnosno parke.

Visokonapetostni laboratorij

Poslopje zavoda za elektrotehniko bo delno štirinadstropno. Pri tem je treba upoštevati, da znaša višina teh nadstropij po 4 m, kakor je predpisana za šolska poslopja ter da pomeni višina teh 4 nadstropij šestnadstropne hiše z normalnimi nadstropnimi višinami. Na vogalu Aškerčeve in Snežniške ulice bo stal tako zvan visokonapetostni laboratorij, kjer bodo uporabljali električni tok z napetostjo milijon voltov; ta laboratorij je prav za prav poslopje zase, čeprav konstruktivno povezano z drugim delom trakta. Srednji del trakta je namenjen za predavalnice in sploh učne prostore v vseh etažah. V pritličju bo glavna dvorana inštituta, predavalnica, ki bo pristopna tudi občinstvu. V pritličju bodo tudi nameščeni težji stroji. Južni del poslopija je po svoji konstrukciji, čeprav zvezan tesno z učnimi prostori v srednjem delu, tudi poslopje zase, kajti imel bo navadne nadstropne višine. Namenjen bo namreč samo za profesorjeve sobe in prostore, kjer ni potrebna tako visoka nadstropna višina. Ta del poslopija bo imel 8 etaž. Ker bo ločen od učnih prostorov, bo to ugodno še posebno za profesorje, da jih ne bo motil pri znanstvenem delu šolski hrup. Južni del poslopija bo 13 m dolg. Širina poslopija pa znaša v vseh delih po 17 m. Dolžina viso-

stornino poslopija tudi v višino z vmesnimi etažami. Razen tega so profesorjeve sobe razdeljene povsod tako, da v nje ne bo prodiral šolski hrup. To velja za oba trakta, zveznega in srednjega. Srednji trakt ima profesorjeve sobe tudi na južni strani, ločene od drugih šolskih prostorov, medtem ko so profesorjeve sobe v zveznem traktu projektirane ob stopniščih v vmesnih etažah, v mirmih delih poslopija.

Kako žive rudarji v Trepčih

Vzroki stavke v enem izmed najbogatejših rudnikov v naši državi

Rudar Slovenec nam piše iz Kosovske Mitrovice o velikem rudarju, ki so bili zaposleni v velikem rudniku Trepča Mines Ltd. Pisec je zaposlen v Trepčih že dolgo vrsto let ter dobro pozna razmere. Pri rudniku je bilo zaposlenih tudi precej Slovencev, ki pa nimajo posebnega vpliva in besede, kakor nam poroča naš dopisnik. Zaposleni so bili ne le Hrvati, Bosanci in Slovenci, temveč tudi precej Turkov in Arnavtov.

Razumljivo je, da je prišlo do spora med podjetjem in rudarji. Le človek, ki živi tam in pozna razmere, ki jih okuša na lastni koži, lahko pove, kakšne krivice se gode rudarjem, zaposlenim pri tako bogati inozemski družbi. Naši delavci so skromni in znano je, da je življenjski standard delavstva iz južnih pokrajin mnogo nižji kakor pri nas. Če torej niso zadovoljni ti delavci, se jim nedvomno ne godi dobro. Zahtevali so zboljšanje delovnih pogojev ter malenkostno zvišanje mezd, podjetje pa ni hotelo primakniti niti dinarja in rudarjem ni kazalo drugega, kakor da so začeli stavkati.

Vprav škandalozno so stanovanjske razmere rudarskega delavstva v Trepčih. Stanovanj mnogo primanjkuje in so zato mnogi rudarji prisiljeni stanovati v skalnatih duplinah, stanovanjske hiše pa, ki so bile sezidane za rudarje, so zelo zanemarjene, ker se nihče ne zanima za njihovo vzdr-

ževanje. Tudi hrana je zelo slaba. Ker je takšna stiska za stanovanja, so stanarine zelo visoke, tako da mora rudar plačevati za stanovanje 250 do 300 din, čeprav ni vredno več kakor 50 din. Zato ni čudno,

NADLEŽNE DLAKE

adstranjene

v 3 MINUTAH

Novi beli VEET odstranjuje DLAKE

BREZ BRITJA ali depilatorjev neprijetnega vonja

Uporabljajte Novi VEET: naravnost iz tube. Izmižite v vodo in s tem ste sprali tudi sleherni sled dlak. Nikakega neprijetnega zadaha. Ne maže in ne draži. Koža ostane gladka, belaj in mehka kot žamet. Ne ostanejo nikake grde bodice kakor po britju. Od britja dlake še hitreje in ostrije rasto. Modern, čist, lahek in nagen način, da se iznebite neprijetnih dlak. Vam nudi Novi VEET. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah v tubah po Din 28.- in 40.-. Uspešni rezultati z Novim VEET-om zajamčeni, ali pa se Vam denar vrne.

Vsak čitatelj tega lista lahko dobi povsem brezplačno specialno tubo VEET-a. Pošljite Din 3.- v poštini znamkah za kritje stroškov za poštino, ovoj itd. na naslov: Hinko Mayer i drug, odlo 4/P, Zagreb, Praška ul. 6.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
		11		12			
13	14		15				16
17		18				19	
		20					
21						22	23
24			25		26		27
		28				29	
30	31					32	33
34							

Pomen besed

Vodoravno: 1. vrsta samokresa, 9. moško ime, 10. živilo, 11. kemična prvina, 13. predlog, 15. vrsta glasbene lestvice, 16. povratni zaimek, 17. moško ime, 19. svojilni zaimek, 20. turški bojni nož, 21. riba, 22. vodna naprava, 24. števalnik, 25. dalmatinski otok, 27. kazalni zaimek, 28. posoda za zajemanje vode, 30. staro grško mesto v Mali Aziji, 32. moško ime, 34. športni tečaj za dolge proge.

Navpično: 1. mesto v moravski banovini, 2. kem. znak za srebro, 3. termin, določeni čas, 4. mesto v Rumuniji, 5. poglavar arabskih plemen, 6. živalska mast, 7. učenje, 8. moško ime, 12. drevesni škodljivec, 14. francosko kraljevo, 16. vrsta pesnitve, 18. prislovje, 19. mesec, 21. število, 23. divjačina, 25. drva, 26. židovski del mesta, 28. veznik, 29. kovina, 31. nota v lestvici, 33. nikanca.

Rešitev križanke, objavljene prejšnje sobote

Vodoravno: 1. Velebit, 7. Tisa, 8. ozon, 10. ud, 11. bon, 13. po, 14. lakot, 16. ave, 18. ima, 20. opereta, 21. Ida, 22. akto, 24. kanon, 27. ar, 29. tam, 30. te, 31. meso, 33. omet, 35. jeseter.

Navpično: 1. Vid, 2. es, 3. Laba, 4. Bone, 5. iz, 6. top, 7. Tula, 9. noga, 12. okarina, 14. lepak, 15. titan, 17. vod, 19. mak, 21. imam, 23. očet, 25. Atoz, 26. omet, 28. rej, 30. ter, 32. se, 34. me.

če je prišlo do stavke. Rudarji, ki so se po zelo utrudljivem delu vračali izčrpani iz rudnikov, se v slabih stanovanjih niso mogli primerno počiti. Znano je tudi, da je delo v svinčnih rudnikih še posebno nezdavno, pa tudi precej nevarno. Pogosto se zgodi, da se rudar ne vrne več živ iz rudnika, saj velja tudi za ta rudnik, da nosi rudar vedno na sebi mrtvaško srajco. Vročina v rudniku je prav neznosna in morajo rudarji delati skoraj povsem goli. Če rudar vzdrži v tem rudniku 10 let, je v resnici železnega zdravja, toda, kaj bo z rudarji potem, ko ne bodo več sposobni za delo in ko bodo pustili vse svoje moči rudniku? Pristojne oblasti bi morale pregledati rudnik ter se prepričati, pod kakšnimi, silno neugodnimi pogoji morajo rudarji delati. Prav bi bilo, da bi se vsaj za to zavzelo časopisje in podprlo delavstvo v njegovih upravičenih zahtevah.

Rudarji, ki stanujejo v stanovanjih podjetja, so sedaj še v posebni stiski, ker jih je podjetje začelo izganjati iz stanovanj. Mnogi rudarji žive v silni bedi, vendar so pripravljene še vztrajati ter si s stavko izvojevati boljše delovne pogoje. Upanja sicer ni mnogo, da bo stavka uspešna, ker je delavstvo skoraj povsem brez zaščite.

V zvezi z rudnikom je tudi prečiščevalnica rude in topilnica in zaradi stavke v rudniku počiva tudi tovarna. Rudarji ne pripisujejo kakšnega posebnega pomena zapiranju rudnika po podjetju. Črpalke v rudniku še vedno delajo redno. Delajo tudi neovirano na prostem ob tovarni in zidajo novo topilnico. To kaže, da podjetje ne misli imeti rudnika zaprtega dalje časa. Netočne so tudi vesti, da je zapustilo delo uradništvo in da so se izselili Angličani ter vodje podjetja. V pisarnah delajo redno kakor prej.

Med delavstvom vlada tu popoln mir in disciplina. Vse delavstvo je sicer zelo ogorčeno proti postopanju tako velikega in bogatega podjetja, vendar pa ni bilo nobenih izgrediv.

Naš dopisnik nas še posebno prosi, naj objavimo te podatke, kajti v zvezi z dogodki v Trepčih se širijo po listih razne nesmiselne vesti. Rudarji Slovenci žive, naj bi resnica o razmerah pri rudniku v Trepčih prodrla tudi med slovensko javnost, ki bi naj tudi podprla moralno delavstvo v njegovem upravičenem boju.

Radioprogram

Nedelja, 27. avgusta

Ob 8: Melody jazz. — 9: Napovedi poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve: Jobst: Slovenska masa. — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10: Plošče. — 10.30: Koncert. — 10.45: Anton Slavovčev, pri klavirju g. M. Lipovšek, vmes radijski orkester. — 12: Akademski pevski kvintet. — 13: Napovedi. — 13.20: Šrnelc »Škrjanček«. — 14: Plošče. — 17: Kmet. ura: Blagovno združništvo (Ludvik Puš). — 17.30: Slo-

Prvi zobobol

naj bo pri Tvojem otroku tudi zgodnji!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

venske narodne ob spremljevanju radijskega orkestra. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, gđc. Stritar, gg. Anton Jarc in Tone Petrovič. — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Slovenski tisk (Rada Jurčec — Ljubljana). — 20: Cimermanov kvartet. — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila.

Ponedeljek, 28. avgusta

Ob 12: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti. — 19.40: Nac. ura: Veliki šmarin v narodni veri (Jelica Velović, knjiž. Bgd). — 20: Plošče. — 20.10: Zaključna beseda o nervoznosti in nevrasteniji (dr. Ivan Kanoni). — 20.30: Schubertove pesmi poje gđc. Vanda Zihneri pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 21.15: Godalni trio (gđc. Francka Ornik, gg. Miran Vihar in Cenda Sedlbauer). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert češke glasbe (radijski orkester).

Torek, 29. avgusta

Ob 12: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Kmečki trio. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura: Ob 90letnici južne železnice (Ludvik Mrzel, Ljubljana). — 20: Plošče. — 20.10: Tuji — naši gostje (prof. E. Bojc). — 20.30: Koncert lahke glasbe, izvajajo radijski orkester, vmes poje pesnice Mirko Premelič. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

Vsi v nedeljo na „komarja“ v šilko! k Lasanu, gostilna »Dalmacija«

kjer se točijo prvovrstna dalmatinska vina, pečen prašček in jagnje na ražnju. Ocvrte piške, dalmatinska šunka in druge dobrote. — Za mladino je na razpolago velik salon za ples! Senčnat vrt in posebna soba za solidne goste. — Se priporoča Lasan

NENAVADNO TENKA,
i kljub temu zajamčeno zanesljiva!

„OLLA“

GUM.

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za Vaše zdravje!

Obvestilo!

Trgovcem, obrtnikom in zasebnikom!

V Novem mestu je pričelo z rednim obratovanjem med Novim mestom in Ljubljano

koncesionirano avtoprevozištvu

za vsakovrstno blago. Vsa topremetna naročila sprejema in izvršuje promptno po naročilu Ivan Dolmovič, Novo mesto. V Ljubljani se dostavljajo blagovne pošiljke za Doljensko oz. Novo mesto od 10. — 17. v skladišču pri »Fagovcu«. V Novem mestu pri g. I. Dolmoviču vsak čas. Med Novim mestom in Ljubljano se vrši stalni redni prevoz vsak terek in petek. Vse ostalo po naročilu. Prevoziščno podjetje, ki obratuje na prog. z modernim tovornim avtomobilom, se za naklonjenost poslovnih krogov najtopleje priporoča.

Rezervni oficirji!

Ali je Vaša uniforma kompletna? Ako ni, dobite vse potrebno najceneje v uniformnem zavodu

A. KASSIG — Ljubljana, Miklošičeva 17

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Ivo Bakovnik

javni notar v Kranju

Predragega pokojnika bomo spremlili iz hiše žalosti v nedeljo ob 1/4 uri popoldne na novo pabaljšče. Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Kranju.

KRANJ, dne 25. avgusta 1939.

f

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je po kratki bolezni v petek ob 2. zjutraj zapustil naš ljubljani soprog, predobri papa, stric, brat in svak, gospod

Ivo Bakovnik

javni notar v Kranju

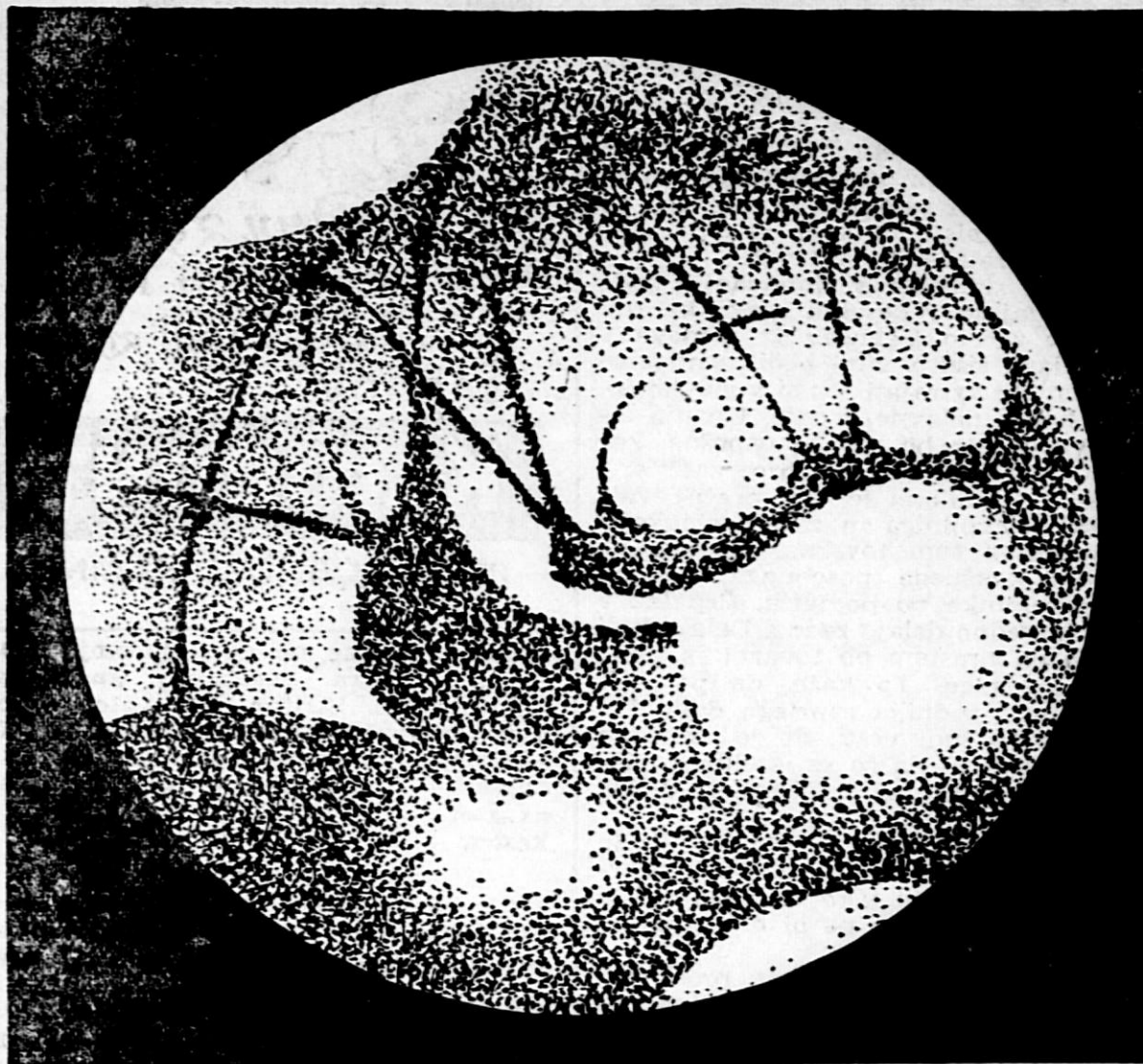
Predragega pokojnika bomo spremlili iz hiše žalosti v nedeljo ob 1/4 uri popoldne na novo pabaljšče. Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Kranju.

KRANJ, dne 25. avgusta 1939.

Gleboke žaluječa soprega ANICA, IVA in ZDRAVKO, otroka ter ostale sorodstvo

Ali je mogoče življenje na Marsu

Mars je ostarela, Venera pa si ustvarja pogoje za organsko življenje

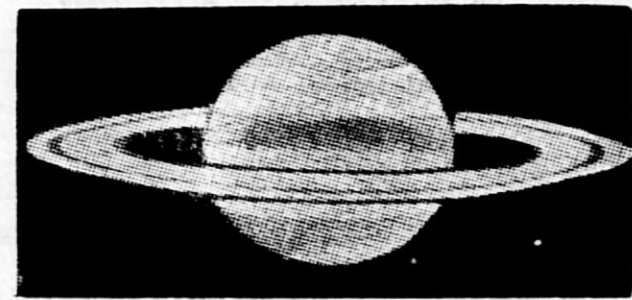
Mars

Nedavno so poročali listi vsega sveta, da so Američani skušali poslati električne valove na Mars. Nekateri listi so celo poročali, da so se znanstveniki skušali sporazumeti z marsovci. Ta je seveda malo predebela. Za to nikakor ni šlo, da bi marsovci skušali ujeti električne valove, odpisane z zemlje. Namen poizkusev je bil povsem drug. Američani so hoteli ujeti odboj elektromagnetnega izžarevanja, poslanega na Mars, da bi tako dokazali propustnost zemeljske atmosfere. Znano je namreč, da se tako zvani radijski valovi v višjih zračnih plasteh odražajo nazaj proti zemlji ter da višje plasti ne propuščajo teh valov.

O možnosti življenja v vesemirju na drugih vesemirskih telesih razpisuje dr. Charles Spencer, upravljatelj krajevne zvezdane v Grosvenorhi. Pravi, da je življenje mogoče le v zelo toplem in vlažnem okolju in da zahteva kot neobhodni pogoji vodo in kisik. Ozračje pa ne sme vsebovati strupenih plinov, na primer amoniaka, klorida, ogljikovega oksida ali žveplovodika. Samo po sebi je umesno, da življenje ni mogoče na zvezdastih telesih, ki so še v žarečem stanju, saj na njih znaša toplota po nekaj tisoč stopenj.

Zato pridejo v poštev v razpravo, če je življenje mogoče na drugih vesemirskih telesih, le planeti in lune našega planetnega sistema. Atmosferske razmere na teh vesemirskih telesih so nam že precej dobro znane. Nekatera izmed teh vesemirskih teles moramo že takoj izločiti iz presoje, ali je na njih življenje. Tako na primer naša luna ne pride v poštev, ker sploh nima ozračja. Življenje ni mogoče tudi na Merkurju, ker je obinjen vedno k soncu le z eno stranjo, tako da je toplota na tisti strani okrog 400° Celzija, medtem ko je na drugi strani večer mraz. Na Jupitru je povprečna temperatura okrog -120° Celzija. Njegovo ozračje pa vsebuje tudi mnogo amoniaka in močvirskega plina. Temperatura na Saturnu, Uranu in Neptunu je še znatno nižja kakor na Jupitru in v ozračju teh planetov je tudi mnogo strupenih plinov. V poštev prihajata samo še Venera in Mars.

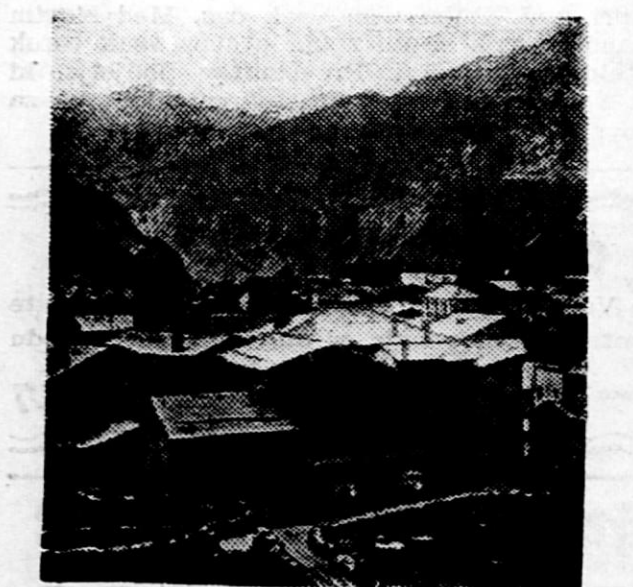
Toda astronomi so ugotovili, da je ozračje Venera prenasiteno vodnih par in da je ta planet obkrožen z gostimi, težko prodornimi oblaki in v ozračju je zelo malo kisika. Razmere na Veneri so sedaj takšne, kakršne so bile na zemlji pred mnogimi milijoni let. Pripustimo lahko samo možnost, da so se na Veneri začeli pojavljati začetki rastlinskega življenja. Veneri lahko proučujemo lepo bodočnost, kar se tiče razvoja organskega življenja.

Saturn s svojim krogom

Manj ugodne razmere za življenje so na Marsu. Ozračje tega planeta je okrog 80 km. Ozračje na Marsu je brez oblakov, a po spektroskopičnih opazovanjih so ugotovili, da so v njegovih nižjih zračnih plasteh vodne pare, medtem ko je kisika zelo malo. Menjavanje letnih časov bi moralo omogočati rastlinsko življenje, toda velike toplotne razlike med nočjo in dnevom omogočajo organsko življenje ter seveda tudi živalsko. Dr. Spencer je prepričan, da je Mars v stadiju, v kakršnem bo naš planet čez mnogo milijonov let, ko se bo tudi naše ozračje že zelo zredilo. Izmed planetov našega planetnega sistema bi prišla torej razen Zemlje v poštev za obstoj organskega življenja samo Venera in Mars, vendar je Mars že preveč ostarela, medtem ko ima Venera življenje še pred seboj. Nastanek našega planetnega sistema je izredno, zelo redko naključje v vesemirju in prav tako redki primer je nastanek življenja v vesemirju. Zemlja ima torej po razpravi dr. Spencerja v tem pogledu izredno privilegirani položaj v vesemirju.

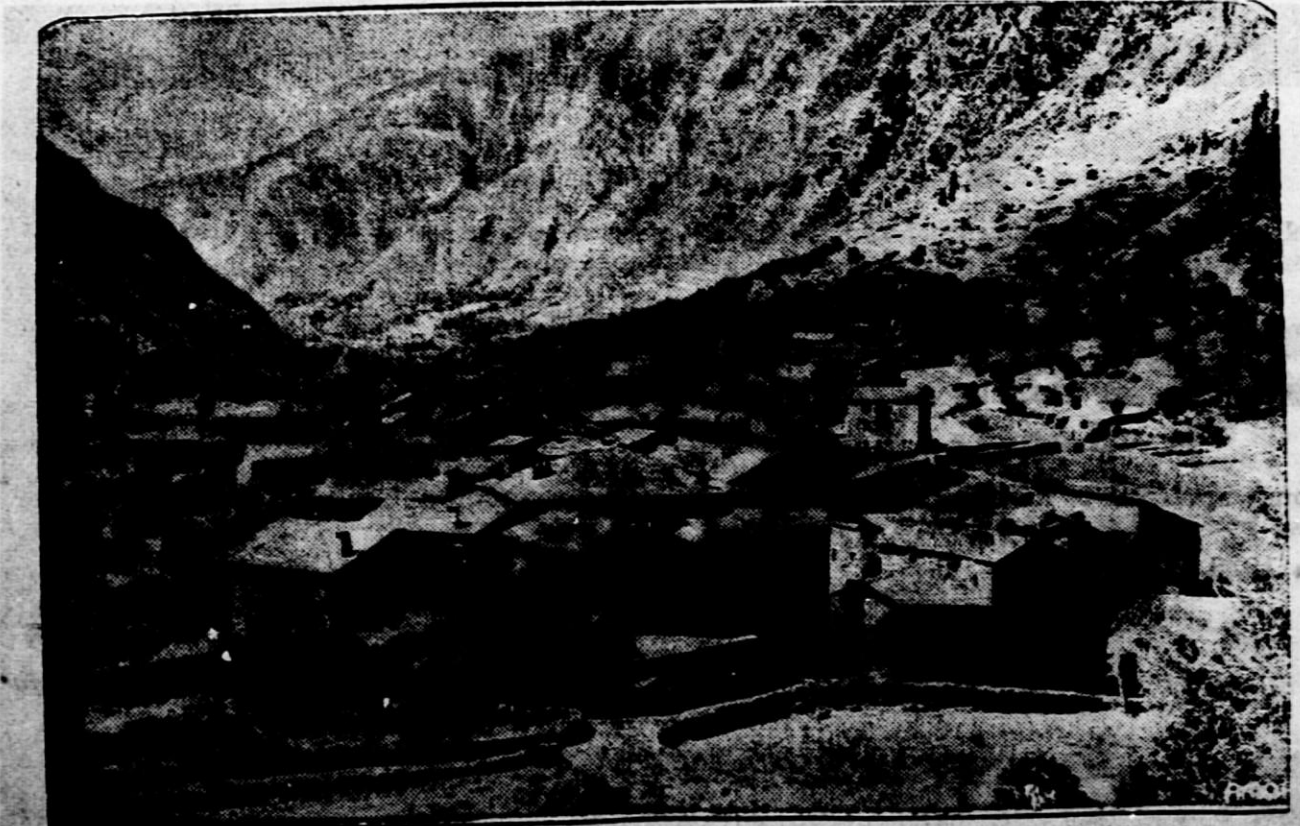
Plače regentov andorske republike

Parlament, glavno mesto republikane Andore

Svet starešin male republike Andore v Pirenejih je poslal prezidentu francoske republike Lebrunu običajno letno plačo. Prezident francoske republike prejema plačo od andorske državnice že od njega dni kot andorski regent. Drugi regent je škof iz Urgela v Španiji.

Oba regenta, to se pravi vsakokratni poglavar francoske države in škof iz Urgela, prejmeta po pogodbi že iz l. 1279 na leto posebno plačo. Državljanji Andore jima morajo pošiljati po par domačih živali vseh vrst, ki jih reče v republiku. Francoska republika pa za to plačo skrbi za andorsko sodno upravo, a španski škof za reševanje čudnih andorskih državljanov. Prebivalci andorske državnice pošljejo vselej jeseni živali čez mejo do Perpignana. Od tam živali odpošiljajo v Pariz in sicer so doslej pošiljali po dva konja, vola, kravi, kozl, prašiča, kokoši, gosi itd. toda v sedanji dobi to plačevanje davka v naruri ni več posebno ugodno. Zato je svet starešin andorske re-

Glavno mesto x Andorri

publike sklenil, plačevati davke namestu v prijetelji proslavili v zaključni družbi zanimiv jubilej — 25letnico dneva, ko je leta 1914. Adolf Hitler vstopil kot prostovoljec v 16. bavarski pehotni polk. Od leta 1914. do l. 1918 je bil vojak med svetovno vojno, avansiral je samo do korporala, toda 15 let pozneje mu je sam maršal Hindenburg izročil vso oblast nad Nemčijo. V svoji knjigi »Mein Kampf« opisuje dogodke in osebna doživljanja pred 25 leti takole: Začetek svetovne vojne je bil za me otrešitev po mučnih doživljanjih v moji mladosti. Še danes me ni sram povedati, da sem tedaj v nekem neodotvornem navdušenju padel na kolena in se s prekipevačim srcem zahvalil nebu, ki mi je naklonilo živeti v takem trenutku.

Pred 25 leti je Hitler postal vojak

Dne 16. avgusta so intimnejši Hitlerjevi prijatelji proslavili v zaključni družbi zanimiv jubilej — 25letnico dneva, ko je leta 1914. Adolf Hitler vstopil kot prostovoljec v 16. bavarski pehotni polk. Od leta 1914. do l. 1918 je bil vojak med svetovno vojno, avansiral je samo do korporala, toda 15 let pozneje mu je sam maršal Hindenburg izročil vso oblast nad Nemčijo. V svoji knjigi »Mein Kampf« opisuje dogodke in osebna doživljanja pred 25 leti takole: Začetek svetovne vojne je bil za me otrešitev po mučnih doživljanjih v moji mladosti. Še danes me ni sram povedati, da sem tedaj v nekem neodotvornem navdušenju padel na kolena in se s prekipevačim srcem zahvalil nebu, ki mi je naklonilo živeti v takem trenutku.

Dne 3. avgusta je Adolf Hitler poslal bavarskemu kralju Leopoldu III. prošnjo, naj ga sprejme kot prostovoljca in kot prostaka v nemško armado. Prošnja je bila uslišana, 25letni Adolf Hitler je obelkel nemško vojaško uniformo in njegov polk se je odpravil iz Monakovega proti francoski fronti. Adolf Hitler je prvič videl reko Ren, katero je bilo treba braniti proti »zakletemu sovražniku Nemcev«. Ognjeni krt je prestal v Flandriji. Bil je v vojaški bolnici na Pomeranskem, ko je zvedel, da je Nemčija kapitulirala. Tedaj se je odločil, da postane politik.

Eden izmed neznanih vladarjev Anglije

Eden izmed skrivnostnih ljudi, ki imajo velik vpliv na politiko angleške vlade ter so dejanski vladarji, čeprav njihova imena javnosti sploh niso znana. Je Horace Wilson, ljubljenec ministrskega predsednika Neville Chamberlaina. Horace Wilson je gospodarski svetovalec angleške vlade in v tej funkciji je v najtesnejši zvezi z vsemi sodelavci angleške vlade, pa tudi s politiki. Njegova pisarna je filter za vse informacije raznih ministrstev, preden prodro do vlade. Kako velik vpliv ima sir Horace, vidimo že po tem, da je šef angleškega uradništva ter da odloča o vseh 360.000 angleških državnih namestnicah. Horace Wilson je 57 let star. Njegov oče je bil trgovec s pivoštvom, mati pa je imela majhen penzion. Mladi Horace je vstopil v državno službo kot administrativni uradnik brez posebne višje izobrazbe. Prvič je njegovo ime prodrla v široko javnost med časom vlade Lloydja Georgea, v MacDonaldovi vladi pa je postal že go-

Sir Horace Wilson

spodarski svetovalec vlade. Ta položaj je pomenil tedaj zelo mnogo. Horace Wilson si je kmalu pridobil velik ugled in ministrski predsednik Baldwin ga je zelo cenil. Prav tako mu povsem zaupa tudi Chamberlain. V splošnem ni znano, da je Horace Wilson skrbel, da je bila Edvardova abdikacija izvedena gladko in legalno. Marsikdo tudi ne ve, da je Wilson spremljal Chamberlaina na njegovih lanskih poletih v Nemčijo, enkrat pa je bil Wilson poslan v Nemčijo celo sam.

Kot šef svojega oddelka je sir Horace zelo resen. Pred uradništvom velja kot velika avtoriteta, vendar ne nastopa nikdar preveč glasno in ne sili v ospredje. Vsako zadevo reši po temeljitem proučevanju in ne sramuje se vprašati za mnenje tudi najnižjega uradnika, toda ko se končno odloči, vztraja pri svojem in nikdar ne spremeni svojega sklepa. Horace Wilson se izogiba javnosti in ne ceni popularnosti. Zato je tudi zelo malo znan. Daje prednost mirnemu družinskemu življenju. Ima sina in dve hčeri. Sin je bančni uradnik, ena hčer je študirala v Cambridgeu, druga se pa posvečuje godbi. Njegova žena je hčer kmeta. Sir Horace prejema na leto okrog tri četrta milijona dinarjev letne plače.

Nekateri kritizirajo, ker je v rokah Horacea Wilsona koncentrirano toliko moči, vendar priznavajo tudi njegovi nasprotniki, da bi bilo težko najti sposobnejšega moža od njega.

Turistična potovanja okrog sveta

V začetku julija se je oglašil v pisarni letalske družbe v New Yorku neki trgovec, položil na mizo 1800 dolarjev in dejal: »Zel bi potovati okrog sveta.« Letalska družba mu je ustregla in sedaj se je prvi turist, ki je potoval okrog sveta zgolj za zabavo, že vrnil s potovanja. Potovanje je trajalo 9 ur manj kakor tri tedne.

Potnik se piše Norman C. Lee. Prepotoval je 24.694 milj in je v splošnem s potovanjem zelo zadovoljen. Pritoževal se je samo nad soparo v Indiji in Siamu. Ideja ameriškega trgovca je tako poročena, da sedaj ameriška letalska družba pripravlja turistične polete okrog sveta. Prireditelji teh potovanj trdijo, da potovanje okrog sveta dandanes ni več nobena težkoča ter da je izvedljivo tehnično, pa tudi za marsikoga finančno. Potovanje bi veljalo okrog 90.000 din, če je družba v resnici pripravljena prevzeti organizacijo potovanja za 1800 dolarjev, kakor poročajo ameriški listi. Prvo potovanje okrog sveta je bilo baže tako dobro organizirano, da je potnik imel povsod najboljša letalska zveza.

Charles Boyer, moj mož...

Kaj je povedala žena slavnega igralca Pat Paterson — Jean Gabin nima aluzij o svoji bodočnosti — S kakšnimi občutki gledajo igralce same sebe na platnu

Madame Boyer, ki jo poznamo s filmskega platna pod imenom Pat Paterson, je opisala svojega moža kot človeka. Charles Boyer je še bolj šarmanten v resnici vlogi moža, je izjavila Pat Paterson, kot v vlogah, ki jih lahko igra v filmu. Ker sama obožujem moža kot igralca, si lahko mislite, kakšen je v resnici kot človek.

Pat Paterson je pivolasa še zelo mlada Angležinja z nenavadno izrazitim obrazom. Z vidnim zadovoljstvom je ugotovila, da je njen mož tudi v zasebnem, zakonskem življenju nad vse šarmanten, zanimiv in tajnistven. Govorila je o svojem možu kot njegova žena, prijateljica, ljubica in oboževalka hkratu.

— Po značaju je Boyer romantična duša, je nadaljevala Pat Paterson. Boyer je popoln zakonski mož in popoln ljubimec. Še nikoli ni pozabil na moj rojstni dan ali na moj god in tudi ne na obletnico dneva, ko zva se prvič videla in se na prvi pogled zaljubila. Ne pozabi nikoli poslati cvetic, kadar je potrebno. Potrebno se mu na primer zdi, da mi pošlje ali prinese rože, kadar se ne počutim dobro ali kadar me ne more spremljati v mesto, ker mora delati. Uljuden je do skrajnosti in pozoren tudi v najmanjših in najbolj neznačajnih stvareh. Še nikdar se ni zgodilo, da ne bi vstal s stola, ako vstopim v sobo, čeprav ni nikogar drugega v sobi.

— Nima torej prav nobene napake? so vprašali Pat Patersonovo.

— Včasih je slabe volje, je odgovorila Pat Paterson, v takih trenutkih se kuja in najboljše je, da ga pustim tedaj samega. Stopa po sobi sem in tja, premišljuje. Včasih traja tako razpoloženje pri njem celo uro, zgodilo pa se tudi da je ves dan slabe volje. Včasih se mi zdi, da je predolgo slabe volje. Grem in postanem odločna: Charles, dovolj dolgo si bil slabe volje!

Včasih pomaga taka intervencija, včasih pa ne pomaga in Charles ne neha korakati po sobi sem in tja. Včasih se ujezi, toda nikdar ni jezen zaradi malenkosti, kadar je jezen, je upravičeno. Nervenost postane tudi samo zaradi upravičenih razlogov, je pa neka malenkost, ki ga lahko razdraži. To je čakanje name, kadar se odpravljava na večerjo v mesto. Charles meni, da je že tako, da žene potrebujejo več časa za toaletto kakor možki in nima ničesar proti temu, da se žena oblači in šminka dve uri, toda začeti mora s toaletto dve ure pred uro, ki je določena za odhod, da je mož ne čaka.

Novinarji so se muzali in bi radi vprašali Pat Patersonovo, kako ji je uspelo dobiti tako oboževanega in od ženskega sveta oboževanega moža ter s kakšno umetnostjo ga drži in kako drži v šahu številne oboževalke njegovega slavnega moža.

— Taki problemi me ne mučijo, je odgovorila Pat, ko je videla, kaj je novinarjem na srcu. Charles mi nikoli ne daje povoda, da bi bila lahko ljubosumna, toda ne smete misliti, da Charles ne ljubi ženske družbe. Ne pripada tisti vrsti možikov, ki igrajo sami brez svoje žene golf in tenis ter gredo sami na tekme in dirke ter na lov in v zabavišča, ni pa Charles ženskar. V družbi z lepimi ženskami je dobre volje, rad kramlja s svojimi oboževalkami. Se zabava, a nikoli ne stori kaj takega v ženski družbi, da bi se počutila slabo v njej, Charles nikoli ne flirta. Tudi ne smete misliti, da sem vedno z njim kakor stražnik. Dostikrat gre sam zvečer v družbo in se svobodno zabava, to mu dobro stori. Kadar žena ne trpi, če se mož zabava v ženski družbi, je to dokaz, da mu zaupa. Jaz Charlesu do celga zaupam.

V začetku najinega zakona sem z nečem v resnici omejlja njegovo svobodo, a pozneje sem spoznala, da sem naredila le-umnost. Objubiti mi je moral, da ne bo z nobeno žensko plesal tango. Znano vam je, da Charles odlično in najrajši ples tango. Objubil mi je, da ne bo z nobeno žensko plesal tango in je objubilo tudi držal do dneva, ko sem ga te objube, ki je nastala zaradi moje kaprice, odvezala. Midva s Charlesom še vedno plesava rada tango doma sama in se stajajo zabavava.

— Ali se Boyer zanima, kakšno obleko imate in kakšno frizuro nosite?

— Boyer ljubi enostavne tolete. Naravnost se ne zanima za moje tolete, a vedno opazi vsako spremembo v moji zunanosti, ne preze neko novo obleko, čevljev, torbice ali frizure. K večernim toletam vid rad gladke pričeke, ne more pa videti razkošnih in obnem neokusnih toalet v pisarni barvah, volanin in trakovih. Sicer mu pa pokažem vse tolete, preden jih kupim, kakor tudi vse potrebščine, ki spadajo k toaleti. Če niso Charlesu všeč, jih vrnem tja, od koder so prišle.

Charles je gospodar v naši hiši, je s ponosom še povedala Pat Paterson. On odloča in zapoveduje, kakor se spodobi. Vedno ga vprašam za dovoljenje, kadar grem s prijateljico na tedenski oddih, vedno ga vprašam ali smem sama na večerjo, kadar sva povabljenja, pa je on zadržan. Vedno mi Charles v takih primerih ustreže. Vprašam ga tudi za dovoljenje, kadar dobim novo vlogo pri filmu. Brez njegovega pristanka in nasveta ne igram več v filmu, odkar sem njegova žena.

Vem, da si Charles želi, da ne bi več nastopila v filmu, a mi ne reče glede tega niti besedice. Rad bi me imel čisto zase, kar se bo tudi zgodilo prej ali slej, ko bova dobila otročka. Oba si ga želiva.

Zelo zahteven je Charles glede hrane. Tekne mu samo francosko pripravljena jed, apetit ima vedno izreden. Včasih reče, da je hrana najvažnejša zadeva na svetu. Kompote in močnatne jedi rad uživa, ne more pa trpeti pri mizi žensk, ki jedo brez apetita in malo. Če je bolan, je tudi tako energičen, da drži dieto. Odpove se lahko tudi cigareti, čeprav je strasten kadilec. Knjige požira v svoji knjižnici, zapravlja denar za dragocene knjige in za dragoceno pohištvo. Najini osebnosti se izpopolnjujeta: on je globok in resen, jaz sem vesela in skoraj površna, da ne rečem zaljubljena. Ko sva se prvič videla, sva bila zaljubljena, a nikoli se nista o tem menila na dolgo in široko. Nekako samo po sebi razumljivo se nama je obema zdelo, da morava postati mož in žena.

Še dve leti bom igral

Najslavnejši francoski filmski igralec Jean Gabin očitno nima iluzij glede svoje kariere pri filmu, oziroma glede svoje bodočnosti. Vse preveč velikih filmskih zvezd je že v pozabi, da ne bi še sedaj vedel, da tudi njegove čaka približno taka usoda kakor vse slavnega filmske igralce pred njim.

Nedavno je Jean Gabin v razgovoru s nekimi svojimi prijateljem rekel: Glej, še kakke dve leti bom žel uspehe pri filmu. Kinematografska publika se hitro naveliča tudi najboljših igralcev, prerada menja svoje idole na platnu. Nekedne dne, ki je bližji, kakor si človek misli, se pojavijo na platnu nove mlade moči in publika jih vzljubi ter pozabi na svoje prejšnje bogove.

Vendar ti nisi pri koncu, je oporekal prijatelj, v filmu boš še dolgo zmagoval!

Tako bo z menoj, kakor z vsemi drugimi, je odgovoril Jean Gabin, dve leti si upam še vztrajati in zmagovali.

In kaj bo počenjal poslej? je vprašal prijatelj Gabriela.

Poslej? Začel bom režirati in ne bom več igral. Ne da bi pretiralval, mislim, da bom tako dobro režiral z izkustvi, ki sem si jih pridobil pri filmu, kakor vsak drug režiser. Ze sedaj pa objubljam, da bodo pod mojo režijo tudi igralci lahko imeli svoje besede. Skoraj vsi sodobni režiserji se vedno premalo upoštevajo voljo in misli igralcev.

Dve igranki o svojih vlogah

Francoska filmska igranka Gaby Morlay je opisala svoje občutke, ki jih doživlja, kadar gleda sama sebe na platnu v kinu.

— Najbolj me vedno preseneči moj glas, ki ga slišim v zvočnem filmu. Največkrat si moram šele uveriti, da je glas res moj. Sicer pa ne vidim vseh filmov, v katerih igram kakšno vlogo. Po izkušnji vem, da sama sebe nisem nikoli všeč, zato svojih filmov ne gledam rada.

Francoska filmska igranka Françoise Rosay je o tej zadevi izjavila:

— Ko sem se prvič videla na platnu v večji vlogi, sem imela občutek, da gledam nekakšno svojo sestro-dvojčico in ta občutek imam v neki meri še vedno, kadar gledam sama sebe v kinu. Z največjim zanimanjem sledim razvijajočemu se dejanju na platnu marsikaj, opazim kar mi pomaga k popolnejšemu spoznavanju svojega lastnega bivanja in po vsaki predstavi dobim nove ideje in misli, ki mi pomagajo, da se izpopolnjujem in popravim. Kadar gledam sama sebe na platnu, sem kakor v dobri šoli, ki me vzpodbuja, učil, vzgaja.

Marta Eggerth, žena slavnega pevca Jana Klepura, prebiva sedaj v Parizu in se pripravljava za svojo novo pevsko filmsko vlogo. Igrala in pela bo Manon, kakor jo je opisal Prevost, torej Manon Lescaut. Jan Klepura pa se muči v svoji domovini na Poljskem, kjer prireja koncerte, katerih čist dobiček je namenjen za narodnoobrambne namene. V Gdyniji je pel na prostem, poslušalec je imel okoli 40.000.

Komedija z »Brezbriznikom«

Preiskava proti tatu Wateaujevega »Brezbriznika« Sergiju Boguslavskemu še vedno ni zaključena. Pariška policija je zaslila okoli 20 ljudi, ki so bili posredno ali neposredno v zvezi z Boguslavskim, a z vsakim novim zaslišanjem nastajajo nova vprašanja glede krivde tatu in pomagačev. Za temeljito razjasnitev afere so potrebna vedno nova zaslišanja.

Pariški listi so prenehali dobrohotno pisanje v korist tatu, ker vse kaže, da je ozadje afere prav umazano. Vso zadevo je vprizoril prijatelj Sergija Boguslavskega igralca Despres, da bi pomagal Boguslavskemu iz denarnih zadržev in sam naredil stajno kupčijo s knjigo, ki jo namestava Boguslavski spisal pod naslovom »Zakaj sem ukradel Brezbriznika«. Pariški listi pišejo ironično in zasmehovalno o poteku preiskave, smatrajo zadevo za dobro zrezirano in dobro začeto komedijo ter so s tem v skladu tudi porazdelili »vlogce« z režiserjem Despresom na čelu.

Tragedija hčere dirigenta Bruna Walterja

Pred dnevi je dobil slavni dirigent Bruno Walter, ki je moral zapustiti Nemčijo in si je nedavno pridobil francosko državljanstvo in tudi križec legije časti, telefonsko poročilo v Lucern: Vašo hčer je v Curihu umoril njen mož, ki se je takoj nato sodil sam.

Bruno Walter je sedel za svojo pisalno mizo v Lucernu in se je pripravil za večerni koncert, ko so mu sporočili strašno vest o tragični smrti hčere Margarete. Walter je zaprl partituro in je planil od mize ter poklical avtotaksi, s katerim se je takoj odpeljal v Curih v vilo, kjer prebiva njegova rodina in kjer se je pripetila krvava drama.

Ko je Walter planil v sobo hčere Margarete, se mu je nutil grozen prizor. 33 let stara Margareta je ležala na svoji postelji, iz zevajoče rane na glavi ji je še vedno curjela kri. Poleg nje je ležalo na tleh truplo Margaretinoga moža, filmskega režiserja Neppacha, starega 47 let.

Dramo strasti, ki je zahtevala dve žrtvi, je bilo lahko rekonstruirati. Ze večkrat je Margareta zagrožila možu, da ga bo zapustila in je nedavno vložila že tožbo za ločitev. Kljub moževim prošnjam je Margareta vztrajala pri svoji odločitvi. Neppach ji je začel tudi groziti, da ga ne bo zapustila živa, ter je svojo grožnjo tudi izvršil. Medtem ko je žena spala, ji je mož poglodal dve revolverski krogli v glavo, nakar je ustrelil še sebe s strelom v prsa. Nihče ni čul poka. Sobarica ju je našla oba zjutraj, ko je hotela pospravljati, že mrtva.

Neppacha in njegovo ženo je poznal ves kulturni Dunaj, kjer sta se poročila l. 1934. Neppach je takoj po priključitvi Avstrije k Nemčiji odpotoval v Švicco k svojemu tastu Walterju, ki je že prej prišel v Švicco kot nemški emigrant. Neppach je znova poskusil svojo srečo kot filmski režiser, režiral je nekaj švicarskih filmov, a ni uspel, zato se je lotil svojega prvotnega poklica — arhitekture.

Dirigent Bruno Walter je imel dve hčeri Margareto in Roso. Margareta, Neppachova nesrečna žena, je bila talentirana pianistka. Neppach je po rodu iz Bavarske in arjec. Margareta je bila njegova druga žena. Prva Neppachova žena je bila slavna teniška igranka Nemka Nelly Bamberger iz Frankfurta. Končala si je sama življenje l. 1933, ko so začeli v Nemčiji preganjati žide in ko ni smela več tekmovali na teniških turnirjih za Nemčijo, ker ni bila po krvi čista arijka.

Jugoslovenski rekord v jadraniu

Brez motorja 362 km daleč in 3100 m višine

Jadrana sola v Vrhu nas je s svojimi odličnimi uspehi iznenadila. V kratkih časovnih presledkih se vrstijo rekordi in drugi letalski uspehi, tako da bo na njihov račun naša država kmalu zrela, da vstopi v vrsto vodilnih držav v pogledu jadrane letalstva.

Pred nedavnim smo poročali o uspehu jadrane pilota g. Slavka Lemešiča. Takrat je z letalom »Komar« poletel iz Vrha na Madžarsko ter dosegel nov jugoslovanski rekord v daljino (362 km) in v višino (3100 m). S tem si je prislužil dva pogoja za »zlato C« izpit. Šreča mu uje bila mila in zopet lahko objavimo nekaj vrstic o njegovem novem in pomembnem državnem rekordu. G. Lemešič je prvi jugoslovanski jadrani pilot, ki je v domovni preletel 80 km dolgo progo Vrha-Zemun. Iz Vrha je namreč javil na letališče »Beograd«, da bo prišel z jadranim letalom tja. Ta drzni podvig mu je v polni meri uspel in naše jadraltvo zopet beleži nov rekord.

Ervo, kaj pravi g. Lemešič o stvari: — Kakor običajno, sem prišel 13. avgusta v Vrha z namenom, da izvršim nekaj poletov za trening. Vreme ni obetalo kaj posebnega, vendar so se okrog 10. pričeli tvoriti kumulusi, ki so prihajali iz severovzhoda. V dobri pol uri so se tako razširili, da so pokrili vse obzorje. Učitelj vrhaške šole g. Paja Crnjanski, ki mi pravi tudi »Paja Patok«, je startal z letalom »Komar«, da bi po močnejši dosegel 3000 m višine, potrebne za doseg izpita »zlatega C«. Ker je bila baza nastalih kumulusov že na višini 1800, ni bilo možno doseči take višine. Zato je g. Paja Crnjanski pristal.

Ker sem v zadnjem rekordnem poletu v Madžarsko dosegel dva pogoja za »zlato C« in ker mi je še za srebnih »C« izpit manjkalo pogoj 50 km daljine, sem se odločil, da danes izvršim teh 50 km. Meteorološki podatki so bili dobri, zato sem sedel v »Komarja« v trdni veri na uspeh. Vreme je bilo primerno za daljinske polete, zato sem pripravil svoj polet v Zemun, kjer sem upal na pristatek. Toraj pred menoj polet Vrha-Zemun. Mnogo sreče si obetam, kakor tudi želim moji prijatelji.

— Že na majhni višini sem občutil, da se dvigajoče struje dokaj močno, zato sem se na komaj 250 m višine odklopil od motornega letala. Kmalu sem naletel na močan značilni tok. Moj variometer poskakuje, kaže dviganje 3 do 4 m na sekundo. V strmini spiralah me je struja hitro dvigala. V nekaj trenutkih sem že imel 1300 metrov višine. Na tej višini sem se ločil od vrhaškega letališča.

Dan je bil diven, nebo polno belih oblakov, vendar pa je bila vidljivost odlična. Pred menoj teren kakor geografska karta. Teren mi je bil že znan, zato sem letel v smeri jugozapada, od oblaka do oblaka. Zdelo se je, kakor da je danes vsa atmosfera naklonjena le meni. Med letenjem od oblaka do oblaka sem čisto občutil propadanje 3 do 4 m na sekundo, vendar sem izgubljeno višino pod oblaki takoj zopet nadoknadil. Točno ob 13.30 sem bil pred Alibunarom, odkoder se odlično vidi letališče v Pančevu, v daljavi pa tudi ustje Save in Dunava. Nad Alibunarom sem dosegel največjo višino v tem poletu, to je 2200 m. To višino sem dosegel nad izrazitim kumulusom, čigar baza je bila na 1900 m. Pri tej priliki sem imel tudi letenje brez vidljivosti, ki je zelo važno za jadrane letalce. Moral sem dalje časa leteti samo po instrumentih.

Čez dobro uro, odkar sem se odklopil od motornega letala, sem že bil na višini 1000 m iznad letališča v Pančevu. Šele tu so pričele prve težkote v mojem današnjem poletu. Oblaki med Pančevom in Beogradom so pričeli že razpadati, tako da je bilo nemogoče nadaljevati polet v Zemun v ravni črti. V ostrem obratu usmerim svojega »Komarja« na zapad, kjer se je zopet zbrala skupina obetajočih kumulusov. Kmalu nato sem občutil dviganje 2 m na sek. ter pričel ostro krožiti. Višinojmer je poskočil na 2000 m. Obrnem se polagoma zopet proti Zemunu. V tej smeri sem imel pred seboj v razdalji nekaj 6 km samo majhen oblak, drugače pa je bila proga povsem prazna. Zgubljajoč stalno na višini, sem kmalu dosegel ta oblak in ga v ostrih krogih pričel izkoriščati. Kazalec se je postopno pričel dvigati, vendar pa dviganje ni prekorajilo 1 m na sek. hitrosti. Vztrajal sem pod to krpico skoraj dvajset minut in dosegel polet 2050 m višine. Na tej višini sem se ločil od oblaka in se usmeril na bližnjo vasico Jabuko. Nad njo sem imel še 1300 m višine. Oblakov ni bilo! Treba bo polagoma skrbeti za pristatek, sem mislil sam pri sebi in stiskal sobe.

Za vsak primer sem si že izbral travnik, kje se bom spustil, če ne bo nikjer kakšne dvigajoče struje. Nastala je borba »za metrike«, kakor se takemu letenju pravi v jadralskem žargonu. Izkoriščal sem vsako najmanjšo strujico, da bi se nekoliko dvignil, toda zaman. Vseskozi padanje.

— Končno sem občutil rahlo tresenje; moj »Komarac« se je pričel dvigati s hitrostjo pol metra v sekundi. Čas mineva skoraj večnost. Pridobil sem že 240 m na višini. Nič, ni mislim, bodi potrpežljiv, morda ti le uspe! To moja potrpežljivost je bila razmerno kmalu kronana z uspehom. Znašel sem se v višini 2100 m, kar me je zopet navdahnilo z borbentnostjo in upanjem na uspeh. Usmerim se ponovno na Zemun. Leteč nekaj časa tudi proti Beogradu, sem preletel vasico Ovčo. Tudi tu me je nekoliko dvignilo. Sedaj sem se zadnjič in definitivno obrnil proti zemunskemu letališču, ki sem ga dosegel v 28 minutah. Nad Dunavom in Zemunom sem imel še 800 m višine. Lahko bi še pot nadaljeval, vendar pa sem moral na pristatek, ker sem si že prej dočel zemunsko letališče, za mesto mojega pristanka. V znak pozdrava sem napravil nekaj ostrih zavojev in par akrobacij, nato pa pristal prav na betonsko ploščo pred zemunskimi hangarji.

Prisotni so me z velikim veseljem sprejeli. Mnogi izmed publike, ki se je zbrala na letališču, so me z nekim začudenjem zrl. Pomagačev sem imel mnogo, tako da sem hitro preselil mojega ubogitvega »Komarca« v hangar. Tako se je končal moj rekordni let.

Vendar pa mi to še ni bilo dovolj. Še sem šel vanj z raznimi drugimi vprašanji. Med drugim sem ga vprašal, kaj misli o dosežanih uspehih naših jadranih letalcev. — To leto je za naše jadrano letalstvo zelo plodno. Aca Stanojevič je potolkel dosežani časovni rekord »Ljubljanske srabce« g. Ramozič. Tihomir Lič je dosegel odlično višino 3150 m. Paja Crnjanski je preletel progo Vrha-Pančovo. Kapetan Bošnjak je s spremljevalcem Jermanom postavil časovni rekord (preko 10 ur) za dvosedmesečna jadrana letala. Z istim letalom (dvosedmesečna) je postavil g. Paja Crnjanski s spremljevalcem Špoljarom višinski rekord 1600 m za dvosedmesečna brezmotorna letala.

— No, kaj pa vaši rekordi? — Da, potem sledi moj let v Madžarsko. S tem sem postavil višino okrog 3000 m in daljinski rekord 362 km. No, končno pa še ta »malenkost« Vrha-Zemun.

Ved ti rezultati govori, da je bilo letno storičeno ogromno čelo za napredek našega jadrane letalstva. Pravni, da je bilo dovolj letal odličnih lastnosti, bi jadranci v Vrhu napravili čudeže! (Ubojica jadrani jadrancem se toži, da izajo preslab in premajhen letni park, ki je bil tam, da lahko skoraj redno vsak meseč čita o krstu kakih novih beograjskih jadranih (visokokrožnih) letal. — Hm, kaj naj bi poletni leti smo si sgradili sami dva visokokrožni letali. To je naš letni park za solanje v aerolatu, za jadrane ob potobnju, za polete na zvezde, za akrobacije in še celo za tekmovalstvo. In vendar je naše staro letalo, ki še komaj more leteti v zraku, doseglo pred kratkim na mariborskem tekmovalstvu prvo mesto v akrobacijah, ter tretje in četrto mesto pred vsami ostalimi letali iste konstrukcije, in Beogra da in Maribora. Nam pa najbiste letali park kar preostajali).

— Kaj ta letni park, ki ga imate na razpolago, ni dovolj dober in številan? — Z njim ni nič. Prvi je premajhen, drugi so pa aparati še nastarili tipov. Pri nas bi bilo potrebno malo več materialnih žrtv. No, pa končno že grede tako uspehi in višino inozemcev.

— Kaj pa mislite o kvaliteti naših jadrancev v splošnem? — Naši jadranci so skratka sijajni. Če bi oni razpolagali s tem, kakor jadranci drugih držav! »Toda ni nam pomoči, če zaključim, moramo paš vedno le upati.«

Lemešič je startal iz Vrha ob 12.15, a na cilj je prišel ob 15.39. Let je trajal torej 3 ure 15 minut. V tem času je preletel 80 km dolgo progo.

Ta rekordni polet je zelo pomemben za naše mlado jadrano letalstvo. Zanj je vsekakor potrebno dobro izkustvo, da uspe. Tač in podobni leti, samo v večjo daljavo, se vrstijo v Nemčiji, Poljski in drugih državah vsak dan in jim je to že nekaj običajnega, navadno mnogih govorjenih.

Pri nas v Jugoslaviji je bil to prvi polet take vrste, ki je dosegel uspeh. Izbrati si pred startom mesto pristanka in v smeri priti tja, brez motorjeve pomoči, le na valovih vetra, to je pa že »kumšt«, ki rekel Ljubljancem.

In še zopet upanje! — Namreč, da bo mo tudi mi Slovenci imeli spet kaj pokazati!

To je bil kratek intervju, ko sem se v nedeljo vračal iz Zemuna v Ljubljano. — ja —

tem pogledu pa opazimo na območju ljubljanske železniške direkcije velik zasoj. Krivda je v tem, da na območju zasojeni denar (kajti promet v Sloveniji je zelo izdaten in domogen) ne ostane v območju direkcije, temveč se odvaža za sile potrebe v drugih pokrajinah, kjer sami niso sposobni stornilijonskih investicij.

Zaradi premale zaposlenosti na področju ljubljanske železniške direkcije se ustvarjajo veliki čisti dobički, obenem pa naraste nezaposlenost železniškega delavstva in opažamo zastoj v splošnem gospodarstvu.

Stanje železniških vozil, lokomotiv in vagonov je v območju uprave ljubljanske železniške direkcije nekoliko boljše, čeprav je bilo pred 20 leti, vendar se mnogo manjka. Obstojne naprave v delavnici se ne izkoriščajo dovolj in profesionalno prebivalstvo ni polno zaposleno. To prihaja najbolj od izrasla pri krčenju delovnega časa od 8 na 7 ur na dan in pri popolnem izprtuju v nekaterih delovnih dneh, tako zvanih budžetnih praznikih. Delovni čas se krči in delavci se izprejo dostikrat zaradi nerazumljivega varčevanja s krediti. Posledica takega postopanja je zastoj potrebnih popravil ali pa se popravila opravijo v naglici površno. Več sto delavcev pa je vedno prikrajanih pri zasluhu.

V preteklih letih se je zaradi takih kreditnih manipulacij dogajalo, da so se od časa do časa zaostanki popravil na lokomotivah in vagonih tako kopičili, da je trpel javni promet zaradi pomanjkanja za službo sposobnih lokomotiv in vagonov. Nadaljnja posledica je bila, da je morala železniška uprava poslati izrabljene lokomotive in vagone v popravilo in obnovo v domače zasebne tovarne ali celo v inozemske, kar je stalo mnogo denarja, do stokrat do tritkrat več kakor bi stala popravila v domačih delavnicah. Trpela je železniška blaginja, oziroma uslužbenici in delavstvo. Tako se je poslovalo do l. 1930, ko so začelo likvidirati s neekonomičnim vzdrževanjem voznega parka v zasebnih tovarnah in v inozemstvu. Zadnja leta, nekako od l. 1935 naprej pa se uvajajo tako zvaní budžetni prazniki, čeprav je še vedno potrebno temeljito vzdrževanje in obnavljanje lokomotiv in vagonov.

Glede na naraščanje železniškega omrežja in prometa na starih in novih progah je potrebno vzdrževalna dela v delavnicah se razširiti ter je škodljivo in nesmiselno zagovarjati potrebo krčenja delovnega časa in uvajanje budžetnih praznikov. V območju ljubljanske direkcije je zaradi takega postopanja prizadetih okoli 2000 žel. delavcev.

Nenavadna statistika ruskega zdravnika

Zivljenje je kratko, a si kaj krajšamo že z raznimi nesmiselnimi zadevami. Če izračunamo, koliko časa ste zapravili samo s čakanjem na avtobus ali tramvaj, s prižiganjem cigaret, privezovanjem kravat, britjem, hojo po stopnicah in iskanjem izgubljenih predmetov pridete do presenetljivega zaključka, da samo s tem izgubite tri in pol leta življenja. Če živite 62 let. Tega niso ugotovili v Ameriki, kjer izgubljajo čas odnoso življenje tudi s takimi računmi, temveč v Rusiji, kjer se je potrudil zdravnik Valentin Lubovin in izračunal te številke.

Če potujete na dan štirikrat s tramvajem ali avtobusom v službo in domov, porabite za vožnjo prav toliko časa, kakor če bi stanovali bolj daleč in potovali v službo samo zjutraj in se vračali domov zvečer. Če porabite štirikrat po četrt ure na dan za vsakdanja potovanja od 18. do 62. leta starosti, tedaj porabite samo za to celo leto 6 mesecev in 15 dni življenja. Meščani, ki uporabljajo tramvaj ali avtobus po dvakrat na dan ali se vozijo vsaj štirikrat na leto z vlakom čakajo na postajah vselej najmanj po pet minut, če že vlaka ali avtobusa ne zamude. To se pravi, da porabijo od svojega 8 do 62. leta samo s tem čakanjem in svojim življenju 3339 ur ali 139 dni, ali 4 mesece 9 dni in 3 ure. Pri nas bi morali to statistiko še izpopolniti s tem, da ljudje izgube precej časa še zaradi tega, ker pri nas vozila vzbujijo mnogo počasneje in ker človek izgubi lep del svojega življenja že s tem, da ga pretrese avtobus.

Možje, ki se brijejo od svojega 18. do 62. leta izgube pri tem v svojem življenju 212 dni časa.

Če zapustite stanovanje na dan vsaj po štirikrat, potrebujete za hojo po stopnicah ali za vožnjo z dvigalom vselej vsaj po dve minuti, kar znaša od 4. leta starosti do 62. leta 7 mesecev 15 dni in 5 ur časa. Ruski statistik je pa tudi izračunal, koliko časa zapravite pri iskanju založenih in izgubljenih predmetov. Seveda bi moral računati posebej, koliko časa zapravi raztreseni profesor. Povprečno pa zapravimo, na pr. možje pri izgubljenih gumbih za ovratnike ali pri iskanju poročnih prstanov, ko se vrnemo domov, v svojem življenju najmanj 2 meseca in 10 ur svojega

življenja. Neorečni so tudi kadilci, ki zapravljajo čas s prižiganjem cigaret ali pip, saj pri tem izgube najmanj po pet minut na dan ali skoraj 2 meseca v življenju. Prav tako terja mnogo časa od moških privezovanje kravat, če računamo, da se moški začne kravat s kravato v svojem 15. letu in jo rabi do 62. leta. To znaša 572 ur ali 23 dni in 20 ur. Nič manj ni zanimivo tudi, da človek porabi v svojem življenju mnogo časa že s samim pleljenjem znamk na dopise. Če piše n. pr. vsak drugi dan po en dopis, izgubi v svojem življenju 134 ur časa samo s prilepljanjem znamk. K temu bi bilo treba prišteti še izgubo časa pri zdravniških, v čakalnicah uradov, posebno pa v kavarnah in restavracijah itd., tako da izgubimo po statistiki ruskega zdravnika samo pri tem 1290 dni ali 3 leta 6 mesecev in 5 dni časa. Končno bi moral statistik izračunati še, koliko časa je porabil sam pri računanju teh vsekar precej čudnih števil!

Rooseveltovo poizkusni balon

Prezident Roosevelt je odredil, naj bi tako zvaní zahvalni dan (Thanksgiving Day) odslej praznovali na predzadnji četrtek novembra. Doslej so ta tradicionalni ameriški narodni praznik praznovali vsako leto zadnji četrtek novembra. Prezident Roosevelt upravičuje to preložitve praznika z gospodarskimi razlogi, kajti na zahvalni dan se vselej začne božična nakupovalna sezona v Ameriki. S tem, da bi bil praznik preložen za teden dni prej, bi bila božična konjunktura podaljšana, vendar se zdi ta Rooseveltova odredba nevarna poskus, ker so tudi v Ameriki nekateri tradicije zelo zakoreninjene, kakor sploh v anglosaškem svetu. Zato je prišlo že sedaj v vseh Zedinjenih državah do živahnega razpravljanja o nameravani preložitvi narodnega praznika. Zahvalni dan je uveden pred 75 leti prezident Lincoln. Odprti proti Rooseveltovemu odloku je zlasti močan v mlajših državah, v večini angleških naseljenecv, članicah Zedinjene Amerike, kjer vladajo guvernerji republikanske stranke. Zato napovedujejo, da bodo v teh državah praznovali zahvalni dan po stari tradiciji. Tako se Američanom obetata letos dva zahvalna dneva in sicer bodo praznovali prvega 23. novembra, drugega pa teden dni pozneje.

Tej zadevi, ki se zdi na prvi pogled brezpomembna, posvečajo v Ameriki posebno pozornost zaradi tega, ker mislijo, da namerava Roosevelt preizkusiti Američane, koliko so navezani na tradicijo. To bi bil njegov poizkusni balon. Če bi ameriški državljani sprejeli ta sicer malenkosten Rooseveltov ukrep brez posebnega odpora, bi to kazalo, da je javno mnenje še vedno na Rooseveltovi strani. Od tega zavisi tudi Rooseveltova odločitev, ali bo kandidiral tretjič ali ne.

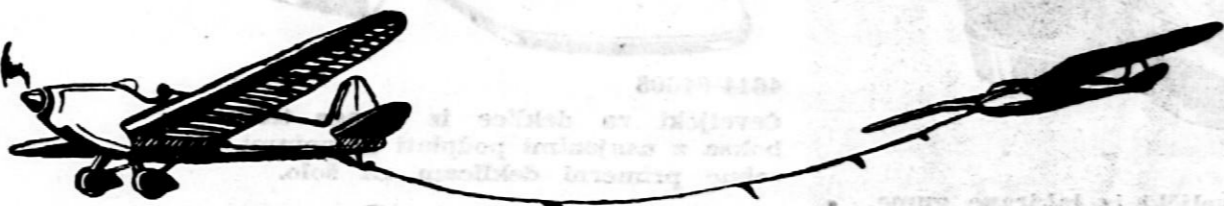
Kerenski se je drugič bogato oženil

Iz New Yorka poročajo, da se je v kraju Martin's Creek v Pensilvaniji oženil 58 let stari Aleksander Kerenski. Njegova žena je bogata Avstralka. Aleksander Kerenski je bil l. 1917 vodja začame ruske vlade po februarjski revoluciji. Na čelu bele diktatorske vlade je bil devet mesecev, nakar so ga vrgli boljševiki z Leninom, Trockijem in Stalinom na čelo. Diktator Kerenski je še utegnil pobegniti iz Rusije. Nekaj mesecev so ga boljševiki zasledovali po vsej Rusiji, boljševiška policija je ga pridno iskala, a Kerenskemu se je posrečilo pobegniti. V začetku l. 1919 se je vkrca obleden kot navaden mornar na neko angleško tovorno ladjo v Arhangelsku. Po begu iz Rusije se je nastanil v Parizu in je postal vodja ruskih emigrantov v Parizu. S pomočjo emigrantskega kapitala in kapitala carski Rusiji naklonjenih francoskih kapitalistov je ustanovil v Parizu dva ruska emigrantska lista in rusko revijo. Ker tudi v Franciji ni dolgo uspeval, se je izselil v Ameriko.

Njegova nova žena Lidija je stara 33 let in je hči zelo bogatega industrijca iz Avstralije Tristana de Brisbane. Pred 10 leti se je omožila z nekim Rusom in se je pisala Lidija Najadin, od katerega se je l. 1935 ločila. Po medenih tednih, ki jih besta prebila v New Yorku, bosta zakonca Kerenski odpotovala v Evropo. Nameravata se nastaniti za daljšo dobo v Franciji, najbrže v Parizu. Prva žena Aleksandra Kerenskoga živi že od l. 1920 v Londonu pod imenom Baranovska. S prvo ženo je imel Kerenski dva sinova, ki sta bila vzgojena v Angliji. Oba sta inženjerja in živita tudi v Angliji.

Do smrtne ječa za požig

Okrožno sodišče v Revalu je obsodilo požigalca Aleksandra Terošihina na do smrtne ječe, ker je zažgal lopo, zaradi katere je prišlo v nevarnost celo mestce Pečur.

Potrebujemo nove postaje in popolnejši vozni park

Nepotrebno uvajanje budžetnih praznikov, zaradi katerih naše delavstvo ni v polni meri zaposleno

Ljubljana, 26. avgusta
Udruženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastni odbor v Ljubljani, se že več let trudi, da bi se zboljšal službeni položaj železničarjev in brodarjev. V svojem zadnjem referatu je oblastni odbor udruženja obrazložil, zakaj okoli 5500 železniških delavcev ni polno zaposlenih v območju ljubljanske železniške direkcije. Zaradi nepopolne nezaposlenosti je večina železniških delavcev v skrajno težkem gnetnem položaju. Vsi delavci bi bili lahko normalno zaposleni, če bi se naše proge vzdrževale in izpopolnjevale v skladu z zahtevami modernega prometa, če bi se vzdrževala in izpopolnjevala železniška postojla in železniška vozila.

Glede postaj in postajališč je oblastni odbor udruženja ugotovil, da je potrebno zgraditi več novih postaj in postajališč. Potrebne so postaje ob vseh progah v Sloveniji, posebno pa tam, kjer so razdalje med že obstoječimi postajami večje kakor 4 km in so kraji gosto obdelani ter vezani na večja gospodarska središča, tako na Ljubljano, Maribor, Celje, itd.

Od l. 1918. do l. 1939 je železniška direkcija v Ljubljani na novo otvorila 23 železniških postajališč, kar pa je razmeroma malo. Gospodarska delavnost slovenskega naroda je toliko, da bi bilo potrebno v razdobju 5 do 10 let zgraditi še okoli 50 postajališč ob že obstoječih progah. Na leto 5 do 10 novih zgradb, perov in drugih naprav bi moglo dati tudi nekaj stalne zaposlitve delavstvu.

Izračunalo se je, da so železniška postajališča v gospodarsko močno razviti Sloveniji posebno močno izkoriščana. V dokaz naj služijo podatki o nekaterih postajališčih, ki so bila v zadnjih letih otvorena. L. 1921. otvorena postaja Dobova je lani odpravila 89.932 potnikov. L. 1925 otvoreno postajališče Medno 40.036 potnikov. L. 1927 otvoreno postajališče D. M. v Polju 205.226 potnikov. L. 1928 otvorena postaja Jevnica 31.652 potnikov in l. 1934 otvorena postaja Tezno 89.827 potnikov. Za obnovo, razširjenje in modernizacijo železniških naprav in za zgraditev novih postajališč so potrebna denarna sredstva. delovna sila ter material. Pri tem delu bi lahko zaposlili stalno več sto delavcev, v

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Pri moji veri, toda na to se morate spoznati. Če je policist kaj vreden, odere človeka živega ali mrtvega kakor pop.

— Recimo, da je podkupnina za mrtvega lažja. Ta ne vstane več.

— Tudi to se je že zgodilo. Izmisli si pa človek mora kaj, toda vsak tega ni zmožen. Zdaj pa poslušajte, kaj vam povem, — je začel Skalski ves navdušen. — Takrat sem bil komisar v Petrogradu. Tam so pošiljali hišni posestniki in trgovci za božične in velikonočne praznike prostovoljno policiji darila, vsak, kolikor more. Božični prazniki so minili, toda hišni posestniki in trgovci druge stopnje Ivan Trofimovič ni poslal darila. Ko sem ga srečal, sem mu to omenil. — Pozabil sem na to, — je dejal, — pošljem vam jih. — Kakal sem in čakal, čas je hitel, a zavitka ni bilo od nikoder. — To pa že ne gre! — sem pomislil in znova sem mu to omenil. On je pa kar lepo molčal. Napisal sem z njim protokol, češ, da ne skrbi za snago pred svojo trgovino, pa ni nič zaleglo.

Prišli so velikonočni prazniki, ko se tudi pošiljajo darila. — Eh, golobček, si mislim, — drugače te bo treba prijeti v roke. On, cigan grdi, mi pa na Fominin praznik umre. Pa vendar ne bom ob zasluženo denarno darilo in povrchu še za dvojne

praznike. Ne fant, čeprav si že prestopil prag večnosti, denarja ti vseeno ne odpustim! Stanoval je v tretjem nadstropju in tja so vodile vijugaste stopnice. Nasproti njegove hiše je bila ktrma. Sedem ti tja k odprtemu oknu in pijem čaj. Bedarju, ki je stal na straži pred ktrmo, sem naročil, naj mi da znamenje, ko prinese ktrto iz hiše. Vidim, kako prihajajo pred hišo kočije in kolešlji kar po vrsti. Bogati trgovci se zbirajo k pogrebu. Kar opazim, kako mi stražnik maha. Stopim tja. Pravkar so prinesli ktrto in jo postavili na stonišče. Pokojnikova glava je zgoraj, noge pa spodaj. Jaz pa pravim spoštljivo: »Ali imate, prosim, uradno dovoljenje za pogreb?« — Vedel sem, da nihče, ki prej ni imel opravka s pogrebi, ne ve, da je potrebno za to uradno dovoljenje. Sorodniki so presenečeni. Bogati trgovci se prerivajo naprej. — Ali bi se ne dalo to kako urediti? — mi pošepeje. — Kakopak, bože moj, ne samo da se da to urediti, temveč je to tudi naša uradna dolžnost, da gripno ljudem na roko. Taka stopenj v pisarno in napisem dovoljenje. Vi pa počakajte ta čas tu, saj bo trajalo komaj deset minut.

Toda zavoljo pokojnega Ivana Trofimoviča čakati deset minut na stopnicah v tem neprijetnem položaju in povrchu še v prisotnosti bogatih trgovcev ni bilo mogoče. Slišim šepetanje — potem pa začutim, kako so mi nekaj potisnili v žen. Stopil sem v stran in ugotovil znesek, ki ni bil samo poravnava za božične in velikonočne praznike, temveč še nametek za Sveto Trojico. — No, kaj lotimo, — sem dejal, — bom pa prevzel nase vso odgovornost. Odnesite ktrto. To storim samo iz spoštovanja do pokojnika. Hudo mi je, da nas za-

puščajo tako pošteni ljudje. Moja duševna bolešt... Tako je to. Vi pa pravite, da se od mrtvega ne da nič dobiti. Vedno se da kaj dobiti, samo vedeti morate od koga, kdaj in kako. — je zaključil Skalski svoje pripovedovanje. In tedaj ga je napadel še hušji kašel. Ko se je pomiril, je dejal Rybakovu.

— Kako to, da Rožnova še ni? — Najbrž se je kje zadržal. To ni njegova navada. Zlásti v tej zadevi je točen, — je pokazal Skalski na steklenico. — Povem vam še en doživljaj. — je začel pripovedovati vrsto dogodivščin, kako se mu je posrečilo loviti mastne podkupnine.

Rybakov ga je nolušal, a pri tem se je nespretno oziral na vrata. Ko je odbila ura enajst, je vstal.

— Ne, zdaj ga pa že ne bo! Domenite se za sestanek jutri.

— Počakajte še malo, — ga je prosil Skalski. — Morda pa še pride. Če ne pride do polnoči, bi ga zaman čakala. Ali nimate pri sebi koščka voska? — Nimam. Čemu vam pa bo? — je vprašal Rybakov.

— Dam vam ga košček. Rožnov ima namreč to čudno navado — iz nekakine umetniške malomarnosti — da vedno izprazni vse svoje žepce, kadar pije in govori. Razložil vse po mizi okrog sebe — cigarete, žepni robc, denarnico in druge stvari. V krami se sploh vede kakor doma. Komur izmed naju bo prikladnejše, tisti pa odtisne ključ v voček. Bova vsaj lahko preiskala njegovo stanovanje, ko ga ne bo doma.

— To je nekoliko riskantno, — je pripomnil Rybakov. — Brez rizika tudi ničesar ne bova zvedela. Kaj

se bojite predstojnikov? Pametni predstojniki vas ne bodo samo pohvalili za uspeh, temveč bodo znali tudi molčati o neuspehu. Bedak vas bo itak ozmerjal. Hotel sem vam še povedati, kako je dobil neki komisar podkupnino od samega carja Aleksandra III.

— To bo pa gotovo bajka, — je dejal Rybakov. — Pri moji veri, to je čista semica! Gre car nam komisarja in naenkrat ga vpraša: — Ali dobiš vaš od vseh hiš nagrado? — Komisar pa odgovori: — Da, Vaše Veličanstvo, razen ene. — Od katere pa ne? — vpraša car radovedno. — Od hiše številka 65 na Nevskem prospektu, Vaše Veličanstvo. S to številko je pa označena Aničkova palača.

— Car se je namahnil in hvallil odrediti: — Pošiljajte temu ciganu za božične in velikonočne praznike enako nagrado kakor od drugih hiš, ker se ni bal povedati resnice.

— Tako je to, vidite. In zakaj ma jo je pošiljal? Ker je bil pameten človek! Mame je pa bedasti državni tožilec pripravil ob štibo zato, ker sem mu odkrito povedal, da posveča premošno pozornost židom... — Skalski je naenkrat območnil in zašepetaval: — Je še tu.

Rybakov se je tisti hip vse izpraznil. Na njegovem mestu ni sedel več on, temveč nekakšen trgovec ali krupac. Rožnov je stopil k njuni mizi. Bil je nekam ožten.

— Prisedite vendar k našini mizi, prosim, — je dejal Rybakov, — bo nazna vsaj veseleje. Vi bi radi pili čaj, midva bi pa rada kaj slišala. Bodite radi gosti!

Rožnov se je predstavil, potlej je pa sedel med Rybakova in Skalskega.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekriti. Izjave oesoda Din 1.- davek posebej.
Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Linolej

za kuhinje ima najceneje v zalogi
SEVER — Ljubljana
Strokovno polaganje linoleja.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PRVOVRSTNA VINA
ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah namizno belo liter din 8.—
srbski prokupac > 8.—
rizling > 9.—
dolenjski cviček > 10.—
silvanec > 12.—
dingač > 12.—
jabolčnik > 5.—
Žganja:
tropinovec > 28.—
silvovka > 32.—
brinjevec > 34.—
rum > 36.—

Mrzla jedila!
Se priporoča »Buffet« J. Jeraj, nasl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 42. T.

FURISTI!
Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/1

NAJBOLJŠO MEDICO
dobite v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/T

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zavea, perila, monogramov, gumbic Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12 3 I

MALI OGLASI

»Slovenakem Narodne imajo siguren uspeh!

Okasa tablete

Pro spolni slabosti poskusite

OKASA

tablete za moške

100 tablet Din 220.— proti povzetju
Dobijo se v vseh lekarnah.
Zastopnik:
Lekarna Mr. Rožman Miroslav, Beograd — Terazije 6 Ogi. reg. S. Br. 5846/39

PO PRIZNANO NIZKIM CENAM

si nabavite najboljšo moško obleko, perilo in vsa praktična oblačila pri **PRESKERJU**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14 1 I

PENSION ZANIO

Kaštel Stari vse leto odprt. — Krasne sobe poleg morja, domača kuhinja. Din 40.— dnevno. Čisto slovenska uprava. 2522

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sadkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

KLIŠEJE

ENO VEŠTAČEVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

GOSTILNO
dam v najem podjetni osebi, zmehni kavčice. »Lovski dom«, Krčevina 15, Maribor. 74. M.
Cenjenemu občinstvu v ljudno naznanjam, da sem se preselila s svojo posredovalnico na Knezovo dvorišče, in sicer vhod iz Puharjeve ulice čez Figovovo dvorišče. Za nadaljnji obojestranski obisk se toplo priporočam. T. Novotny. 2594

Tapetnik Sitar

iz Wolfve ulice se je preselil v Šelenburgovo ul. 4 telefon 28-10

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
ENOSOBNO STANOVANJE oddam takoj. Glince VII, 2. 2591

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

V 3 DNEH NEKADILEC
z novim nepogrešljivim sredstvom. Najboljša cigareta ali cigara ne prija več. — Dajemo garancijo. Razpošljamo proti 50 din. Išcemo zastopnike, samoprodajalce. — »Akcionak«, Beograd, poštni predal 571. 2586

LES SUH

vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir in žagine odpadke prodaja Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 2571

Ako prodajaš, kupuješ, oglašuj v mali oglasnik

»Slov. Naroda«

OREHOVA JEDECA
lepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/1

Semena

jesenska žetev, špinača govdrli, matador, julijana, eskimo, univerzal, radič gorški, motovilec domači nudi trgovina

M. WIDMAYER, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 3 Podružnica: Tyrševa 51; stojnica: Nabrežje 20. septembra.

LUTZOVA PEC

velika, dobro ohranjena, takoj naprodaj. Naslov v upravi »Sl. Narod«. 2602

KLAVIR

dobro ohranjen, takoj prodam. Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 2600

DIVAN

dobro ohranjen, in štiri fotelje takoj prodam. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 2601

SOPE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
DVA GOSPODA iščeta garzonero. Ponudbe pod »Samca«. 2584

OPREMLJENO SOBO

lepo, veliko in zračno s souporabo kopalnice oddam s 1. septembrom nemu ali dvema gospodom, ev. s hrano. Naslov v upravi »Sl. Narod«. 2573

KAPITAL

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din
POSJOILO V GOTOVINI dobijo takoj vsi državni in mestni nameščenci, upokojenci, učitelji, oficirji, žandarji, finančarji in drugi. Dolgoročno, ev. brez jamstva do 5000 din. Navodila daje »Adria«, Zagreb, Jurišičeva 8. Priložite znamko. 2585

SLUŽBE

Beseda 1.— Din, davek posebej. Najmanjši znesek 15 Din
TEGOVSKO POMOČNICO verzirano v trgovini s kuhinjsko posodo, porcelanom in steklom, sprejme Albert Vicel, Maribor. 2575

FRIZERKO

dobro moč, sprejem takoj. — Štajer, frizer, Kranj. 2576

1000 DIN

saslužite mesečno doma, ako kupite ročni brzopletni stroj. Dajemo material, prevzemamo blago. Pišite »Anos«, Maribor. 22/M

DOUK

Prihodnji prikrejevalni tečaj za vas
damska oblačila se bo vrtil od 1. do 24. septembra 1939 Vsa tozadevna pojavnila dobite na obilstveno dovoljeni krojni štiti

TEODOR KUNC

Ljubljana, Aleksandrova 5/II. Za pisnen odgovor priložite znamko!

Veselo v šolo v novih čevljih

15
4832-646
Otroški čevlji iz lakirane gume s trpežnimi podplati. Ne prepuščajo vode.

35
2332-48903
Otroški nizki čevlji iz močnega boksa s nerastrgljivimi gumijastimi podplati. Trpežni in dolgotrajni, vendar pa poceni.

79
4624-64658
Udobni čevlji na zavezno za deklice. Izdelani iz najfinjšega boksa s usnjenimi podplati in petami.

25
2403-61000
Posebno lahki, trpežni in praktični usnjeni čevlji za telovadbo in šport.

59
6022-44609
Okusni in trpežni otroški čevlji iz močnega boksa s usnjenimi podplati in petami.

99
1634-44647
Močni in udobni čevlji za dečke iz finega rjavega usnja s usnjenimi podplati in petami.

29
38732-613
Vseki otroški čevlji iz lakirane gume. Posebno udobni za otroke, ki hodijo daleč v šolo po blatu in mokri poti.

59
4644-64608
Čevlji za deklice iz finega telečjega boksa s usnjenimi podplati in petami. Posebno primerani deklicam za šolo.

59
6062-44622
Odporni in trdni, pri tem pa lahki vsaki čevlji za dečke. Iz rjavega boksa s močnimi usnjenimi podplati.

8
SPORT
Priljubljeno dekliško za otroke, s gumijastimi podplati, katere ja drže in ne stikajo nog.

DERAN
Din 4.—, 5.— in 6.—
Trpežne otroške bombažne čevlje.

Bata

KOLESA NAJNOVEJŠI OTR. VOZIKI

MOTORJI TRICIKLI SIV. STROJI

igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, koles. deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR Ceniki franco!

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našega pretjubega brata, svaka, strica, gospoda

Jakoba Zupančiča

GIMN. DIREKTORJA V POKOJU

na njegovi zadnji poti, izrekamo tam potem najtoplejšo zahvalo. Iskreno se zahvaljujemo vsem darovalcem lepega cvetja, in vsem, ki so se od najkrajega poslovili ob mrtvaškem odra. Posebej se zahvaljujemo št. duhovščini ter stanovskima tovarišem in predstavnikom društva za številno spretnost.

Maša zadulnica se bo brala v torek 29. avgusta 1939 ob pol 7. uri v trnovski cerkvi.

Gleboke žaluječi sestri MINA, VITA in brat ANTON

Brez prihrankov — dobro gospodarim NA OBROKE

in najbolje oblečem celo družino, če se obrnem na najugodnejši nakup manufakture s vedno najnovejšimi vzorci in ogromno izbiro.

NARODNI MAGACIN

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 27-I.

Povsod sprejemno pridno zastopniki!

CELJE: Nova vas 49 (Mirko Fajc); JESENICE, Gorenjsko: Obrtniška ul. 8 (Anton Cigoj); MARIBOR: Vetrinjska ul. 18 (Gustav Lipošek); TRZIC: Vilim Polakova ul. 5 (Jože Bečan).

LIPSKI JESENSKI SEJEM 1939

ZACETEK 27. AVGUSTA:

60% POPUSTA NA NEMSKIH SELEZNICAH, ENATNI POFUSTI V DRUGIH DRAVAH

VSA POJASNILA DAJEJO: ZVANICNI BIRO LAJPOŠKOG SAJMA — BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 39/L

IN ČASTNI ZASTOPNIKI: ING. G. TONNIES, LJUBLJANA, TYRŠEVA 33, TEL. 27-62 JOSIP BEZJAK — MARIBOR, GOSPOSKA UL. 25, TEL. 20-97